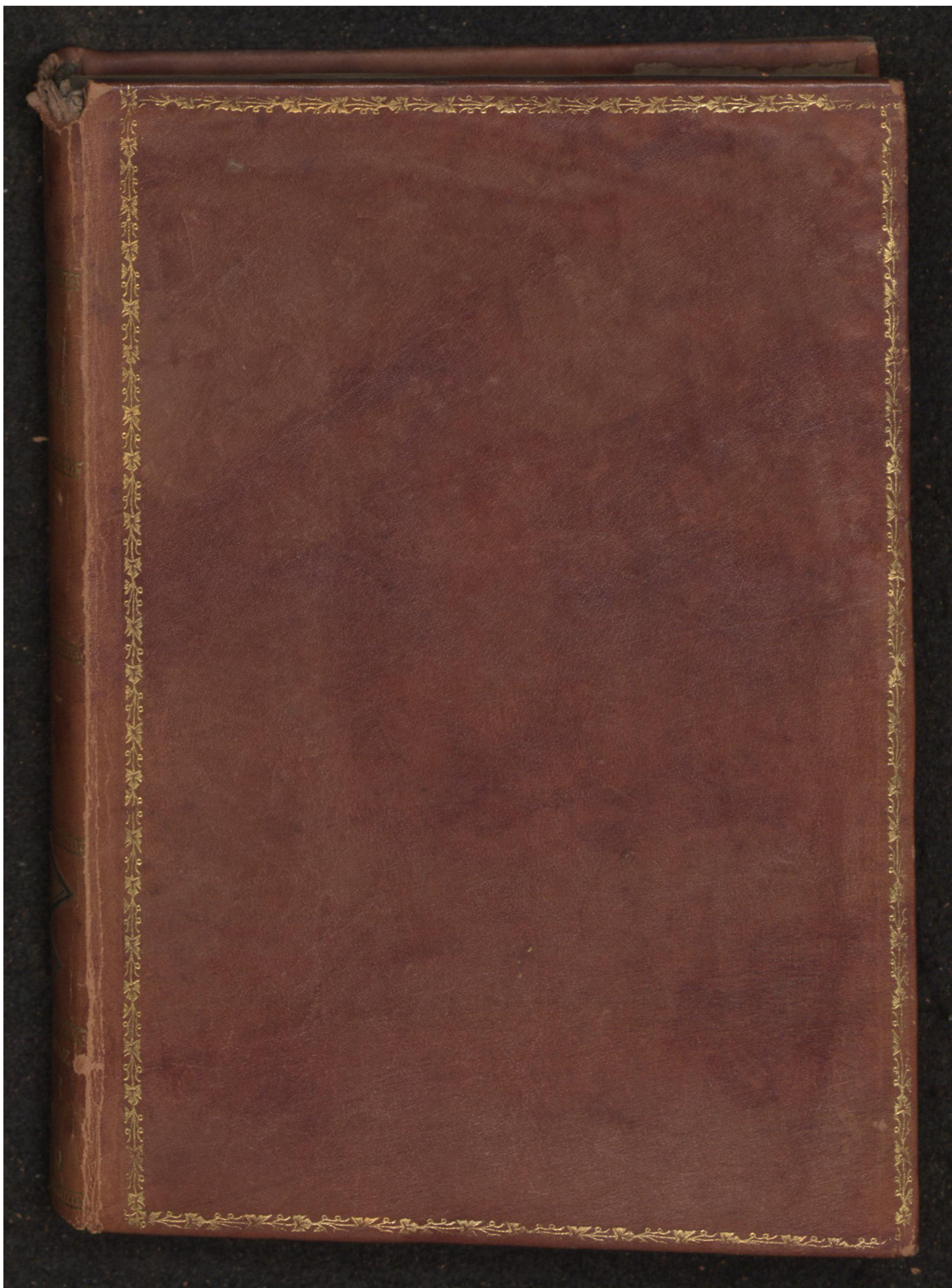
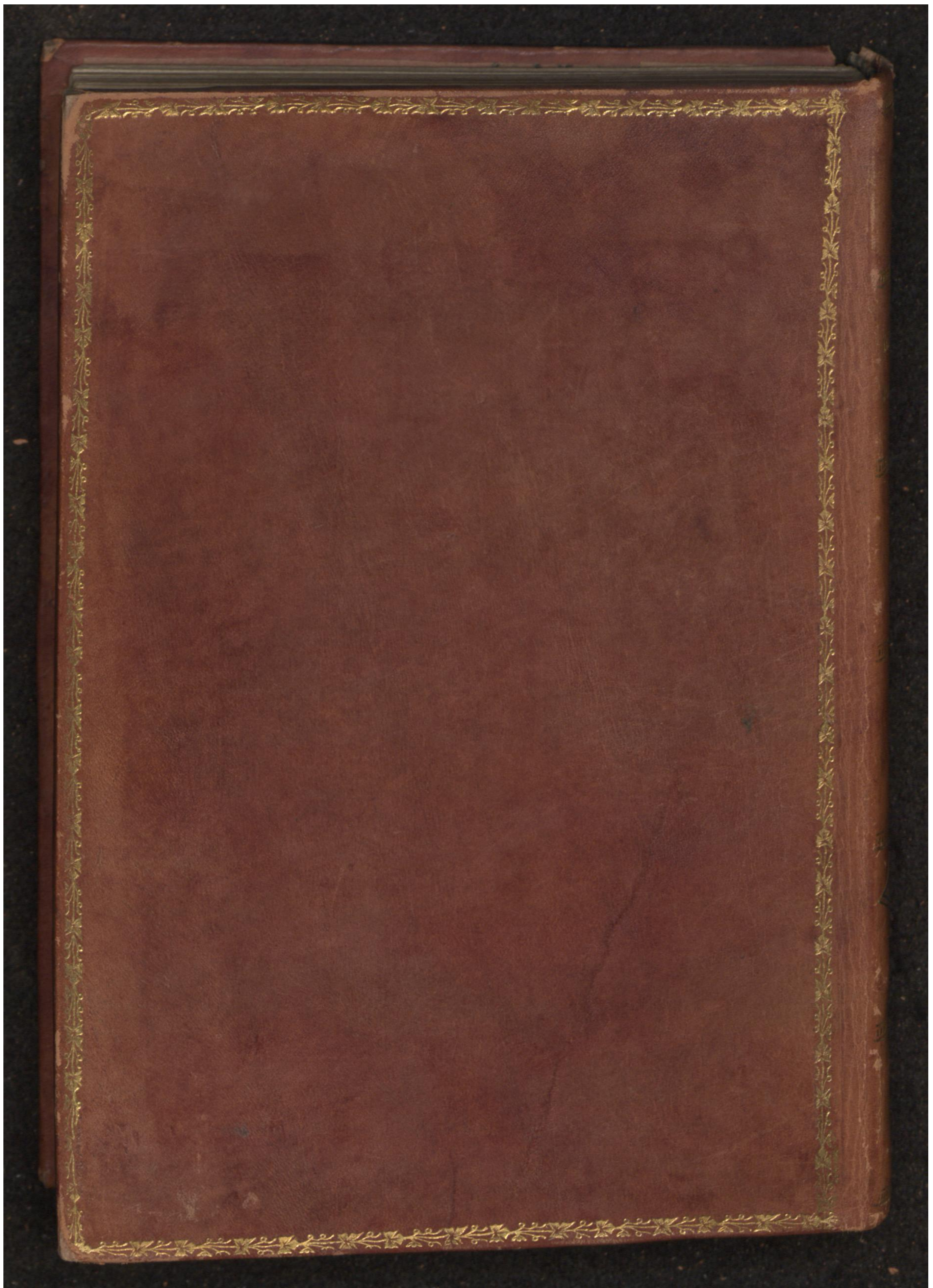

VII
MANTYANI
PARTHENICE
89
K6
80
BONONIAE
1488
E
1489

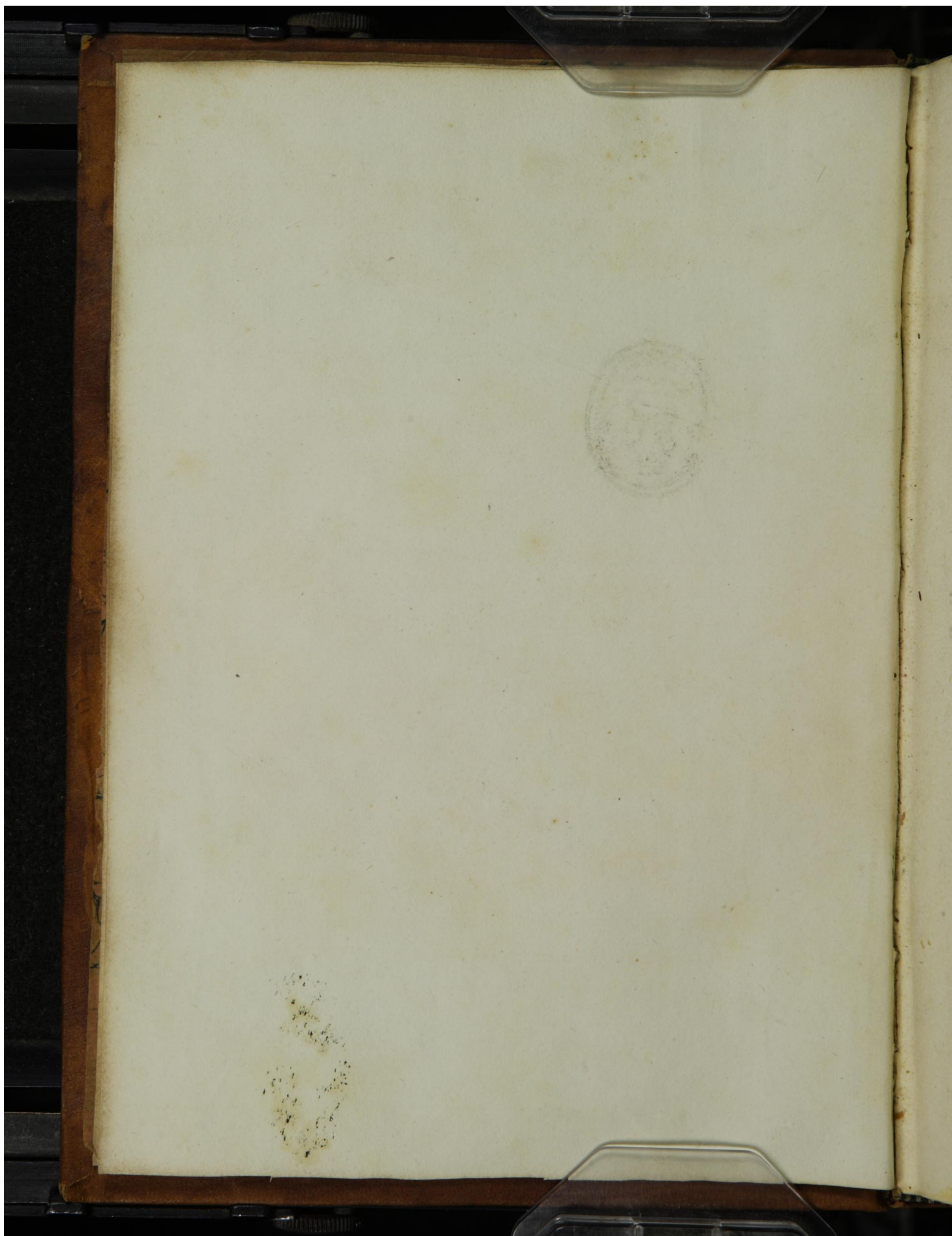

FRATRIS BAptiſtæ mantuani Carmelitæ Theologi ad Ludouicum Fuſcararium et Ioannem Baptiſtam Refrigerium ciues Bononienſes Parthenice ĩcipit fœliciter.

ANCTA Paleſtinæ repetens exordia nymphæ:
Difficiles ortus: et formidata profundo
Incrementa Ioui: mores: hymeneaq; feſta
Virginis: et ſacri referam miracula partus:
Actaq;: et acceptos mundi melioris honores:
Sed neq; pierii fontis neq; phocidis undæ
Nunc uada ſunt tentanda mihi: maiore camœna
Et maioris opus nunc eſt ope numinis: ergo
Tu mihi diua faue cœlū cui militat omne:
Quam trepidant herebi ſedes cui terra fretumq;
Vota preceſq; ferunt. noſtro tu ſola labori
Sis præſens: operiq; tuo largita futuro
Præſidium noſtræ ueniens illabere menti.
Tu licet a noſtro ſpaciis ingentibus orbe
Diſiungare: ſuos quantum polus eleuat ignes
Non tamen humanos caſus oblita: tuumq;

Nil pertesa genus: uigili mortalia cura
Suscipis et lachrymæ tangunt tua pectora nostrae.
Tu placidum terris sidus quod liberat omnis
A pelagi feruore rates: quod luce benigna
Saturni: martisq; graues eliminat iras.
Tu nobis elice: nobis Cynosura: per altum
Te duce uela damus portus habitura secundos.
Tu mare: tu uentos: tu sidera cuncta: deumq;
Concilias: tu tuta salus: tu pacis origo.
Tu cõmune bonum: generis tu gloria nostri.
Huc ades: et coeptos praesenti numine cursus
Dirige: et ĩfirmam rege per uada cerula puppim.
Anna diu uanos secum plorauerat usus
Connubii: sterileq; thorũ tristemq; hymeneũ:
Propterea duplicesq; manus: frontemq; supinam
Attollens: humili superos ita uoce precata est.
Numina: quæ regitis cælos: quae uoluitis astra
Vos penes est genus omne boni: uos omnia rerũ
Semina seruatis: gremium telluris inane est
Et sine fruge solum nisi sumat ab æthere uires
Siue per astrorum cursus: radiosq; calentes
Siue dei solo: qui temperat omnia nutu.
Venimus ad canos frigescentemq; senectam:
Et nostræ sine prole dies abiete iuuentæ
Longa infœlicis thalami consortia fine

Claudimus infausto uir pluribus exulat annis:
Conspectus hominũ fugiẽs: domus orba magistro
Fluctuat ammisso: ceu nauis in æquore clauo.
Currimus in fatum: tacitisq; recedimus annis:
Mortuaq; ætatis pars est iam maxima nostrae.
Pallida præteriti spacium mors occupat æui:
Quod supest expectat hians: iam plena meorum ẽ
Terra cadaueribus: cõsanguineosq; sepulchra
Vix capiunt: soli steriles seruamur in omne
Dedecus: et certe breuis est felicior æui
Conditio: primo deus indulsisse parenti
Creditur et fragili bene consuluisse senectæ
Quom uetuit primos iterum decerpere fructus:
Et fruges gustare quibus produceret annos.
Nam quid longa dies homini nisi longa dolorum
Colluuies: longi patientia carceris ætas
Longior: est cursus uitæ labirynthus: in ipsum
Ex utero ingredimur per limina mortis abimus.
Iam capulo istamus: nec adest: qui lumina claudat
Ossaue componat tumulo tepidisq; sepulchrum
Fletibus irroret: nobiscum it tota sub umbras
Progenies: nec erit nostris: qui marmora signet
Nominibus: deserta domus tabescet: et istas
Longæui sudoris opes: quas legimus ambo
Pluribus obsequiis heres ignotus habebit:

Nobiſcumq́ʒ cadent noſtri monumenta laboris.
Cernite communes amborum numina curas:
Et ſeruate genus: cernãt ſe in ſtirpe parentes:
Et ſua natorum uideant ĩ uultibus ora.
Sint qui nos facie referant geſtuq́ʒ nepotes:
Progeniemq́ʒ ſuam noſtro de nomine dicant.
Sint qui nos proauos numerẽt et ſtemata longo
Limite deducant: iterataq́ʒ nomina ponant.
Pignora longæuæ concedite numina matri:
Quæ celebres ad ueſtra ferant altaria cultus
Pinguibus et priſcum donis imitẽtur Abelem.
Sæpiuſ a uobiſ hoc exoraſſe precando
Antiquaſ eſt fama nuruſ: et ſupplice uoto
Collapſum genuſ atq́ʒ domoſ ſeruaſſe cadentes.
Sic alacer Sanſon ſic et formoſuſ Ioſeph:
Sic puer Iſacuſ ſatuſ eſt: et filiuſ annæ:
Qui primũ liquido Regem perfudit oliuo.
Talibus orabat ſterilis: gemituq́ʒ ſonoro
Crebra dabat longos inter ſupiria planctus.
Audiit omnipotens: aiumq́ʒ in uota: preceſq́ʒ
Flexit: et infuſo caluerũt uiſcera fœtu.
Cœpit et humanos paulatim ſumere uultus
Semen: et in noſtram ſenſim tranſire figuram.
Vt quom uere nouo tepefacta roſaria multæ
Veſtit frondis honor primum dureſcit in orbem

Folliculus:barbæq; comam producit acutæ
Mox inflare ſinus tunicaſq; implere uirentes
Incipit:et concreta diu ſub cortice proles
Turget agens rimas tenues et uertice ſummo
Purpureas oſtendit opes:rubicundaq; labra :
Poſtremo quom pulchra ſuos aurora colores
Explicat et uitreũ glomerant noua gramina rorẽ
Panditur omne decus:ualuiſq; emiſſus apertis
Flos hiat:et læto arridet uenientibus ore.
Sic noua progenies utero congeſta parentis
Emerſit non tota ſimul:ſed ſingula certo
Diſcreuit formans opifex deus ordine membra
Cor prius :ex illo quoniã deſcendit in artus
Vitalis calor a pleno ceu flumina fonte :
Illic prima domus uitæ:poſtrema per illud
Diſcedens terris animus ueſtigia ponit.
Tum ſuperum pater illius procul ire caducas
Iuſſit ab hoſpitio curas:habitacula dixit
Spiritibus dulcemq; mihi ſeruate receſſum .
Mox cerebri cõcreta domus:quæ plena pudicis
Creuit imaginibus caſtoq; imbuta pudore .
Os roſeum ſine labe dedit:frontiq; decorem
Sidereum:et lætos formæ cæleſtis honores .
Ambroſiaq; comas tinxit:mox ubera pectus
Protulit:in teretes humeri fluxere lacertos

Ramosasq; manus: quas hac pater imbuit arte
Vt solos fieret habiles pietatis ad usus.
Hæc sunt membra quibus diuinæ mentis imago
Cernitur humanis animis impressa: quibusq;
Omne opus ætherio dignum tētamus olympo.
Inferiora magis pecudum seruare uidentur
Naturam moresq; feros tamen omnia semper
Officiis habuit sanctis accommoda uirgo.
Non tam multiplici diuorū munere non tot
Deliciis nō tam grato pandora decore
Claruit ascrei cantu celebrata poetæ.
Sic ope cœlesti quāuis humana negabat
Materni soboles iniit tentoria uentris.
Omne quod excellens opus: et sublime futurum
Difficiles ortus habet incrementaq; tarda.
Sic iunco nemus alcydæ sic tardior exit
Populeis abies ramis sic abiete pinus
Segnior: et primo longe uiuacior Ilex
Er robusta larix igni impenetrabile lignum.
Nam magis opprimitur partu natura potenti
Plusq; opere impendit grādi ceu pondere pressa
Plaustra gemūt magis et magno sub uomere tau
Sudat et obluctās uires labor haurit onustas: rus
Sic opus in longum differt finiq; resistit.
Ast ubi naturæ diuum superaddita uirtus

Adiuuat ut remis lembus fugit actus et aura
Sic leuis ad metam prono patet orbita cursu
[S] Ed quia lõgæuã fecit discordia litem
Assimileq; iugi loris: quæ gordius olim
Nexuit atq; iouis phrygii suspendit ad aram
Dædaleæq; domus errori pasrphaæo:
Conceptus ne sacer fuerit: uel sorde paterna
Illitus antiqui referam certaminis orsum:
Et sobolis nostræ infelix repetetur origo.
Quom pater humentes redigẽs ĩ corpora glebas
Vitalem humanos auram spiraret in artus:
Vt noua progenies pugnã tuta iret in omnem
Vltra animi claras dotes et corporis arma.
Iustitiam cœleste decus superaddidit unde
Et fati rigidas leges et funera posset
Vincere et ambrosia uesci summoq; potiri
Aetheris hospicio superũq; assuescere mensis:
Sed postq̃ uetitas fruges et noxia mala
Vipereis decepta dolis admouit ad ora
Mox ascrea domos hominum ꝑtesa rediuit
In regnum sublime patris miratus olympi
Tam celerem reditum dominus quare iqt ad arces
Siderias mi nata uolas terramq; relinquis?
Illa pater fallax hominem delusit imago
Dixit et atectis egressa rebellibus adsum.

Tum genitor meditans resecare piacula tantæ
Fraudis ait careant post hac custodibus istis.
Blanda patrum segnes facit indulgentia natos.
Iustitia nudi discant sudare famem q:
Et diuturna pati ieiunia: frigus: et imbres
Seruitium: et fati sortem experiantur amaram
Vexati sapient iocunda: et amabilis æstas
Post brumã et ianos steriles gelidos q decembres
Dulcior est: quid sint tranquillæ commoda pacis
Ferrea bella docẽt: homini labor utile semper
Calcar erit segni pigros rubigine sensus
Ocia corrodunt: sopitaq pectora torpor
Noxius obliquat: ferrum si transit in usus
Assiduo splendore micat uultuq nitenti
Audet ad argenti decus aspirare superbum:
At si longa quies ierit fuscatur et atram
Vertitur in scabiem: celeriq absumitur æuo.
Inter multa hominũ fata infelicia: damno
Non erit hoc minimo. tristem sperata superbum
Iam praesens ãmissa facit fortuna dolentem.
Hæc pater: et mortem mox implacabile mõstrum
Hactenus obuinctam textis adamante cathenis
Carcere disclusit, coecoq emisit ab antro:
Cui terris regna ampla dedit: pelagiq per undas:
Atq per aerios tractus: rarosq per ignes

Quos phœbi germana ſinu cõplectitur amplo:
Et quædam ſcythicis chalybum durata caminis
Tela dedit: quædam lerneo infecta ueneno.
Nec ſatis hæc: aliud telum lætalius addit:
Nam gladii roſtrum: caudam trigonis aquoſi
Qua quõdam magno fatum intentauit olyſſi
Thelegonus dirces uſus fatalibus armis
Præfixit iaculis ſtygiaq; extinxit in unda.
Mox iecur exemit monſtro: præcordia bille
Cærulea infecit celereſq; inexuit alas.
Hæc fuga iuſtitiæ noſtris mala cuncta diebus
Intulit: hæc abiens nobis monimenta reliquit:
Quæ patres ab auis et nati a patribus omnes
In ſeriem mittunt per ſæcula longa nepotum.
Hoc uitium prima ueniens ab origine ſumpſit
Fomitis et duri nomen crudele tyranni
Nam ſcelerum accendit flãmas et colla ſuperbis
Imperiis humana premit. cocytidas undas
Letheoſq; amnes ſpargit ſtygiumq; uenenum.
Hos ſuperum facit ĩmemores: curaſq; nocentes
Ingerit: his animos audacibus incitat auſis:
His phlegethonteas iras inſpirat olentem
Cyprigenam fraudum matrem: cui cuncta ueneni
Nota miniſteria et phoebeæ carmina circes
Sẽper habet comitẽ: primæ hæc diſcrimina culpæ

Propterea magnū dixere promethea uates
Dum studet ætbereis furari e nubibus ignem
In nostras tranxisse domos morbumq; necēq;.
His igitur ne mēbra malis obnoxia sanctæ
Parthenices essent ista pater obstitit arte.
Ante tener sacra fœtus q̄ uiueret aluo
Conceptus ne prima nouos exordia pullis
Induerent maculis mēs ne syncæra nitensq;
Cōmunem imbiberet labem ne pigra liquore
Pectora letbeo fierent: quæ lactea magno
Pabula et amplexus fuerant latura tonanti
Semine confusas sordes et uirus in ustum
Discuit felici anima mox imbuit artus.
Sunt tamen audentes contra sentire nec illos
Incusamus habent quo se tueantur: et olim
Ista hominum comunis erat sententia: uerum
Iam senio exangui frigens sua robora sensim
Perdit: et ammissa iam maiestate recedit
Sponte sua: cæditq; nouo latonia phœbo.
At quoniam sacræ legis de fontibus hausta
Credit̄: ex omni nōdū ē explosa theatro:
Iudicio nec dum sancti damnata senatus:
Qui uaticani Romana palatia saxi
Et piscosa regunt sulcantem cerula puppim.
Sed prior ut nobis æquum sentire uidet̄
Dignior ē: et grata magis nato atq; parenti:

Nam legi aſſurgens mariæ decus addit opuſq;
Materna dignũ attribuit pietate tonanti.
Adde ꝙ et multis fert adiumenta fidemq;
Roborat infirmam: nam nec ueniſſe ſub aluum
Sorde laborantem tali ſublimia cœli
Numina nõnulli ingenio præſtante putarunt.
Religio maior: pietas animoſior iſtam
Conſumata fides legumq; peritia fecit.
Altera uerborũ textum et faſtigia tantum
Sũma uidens abſtruſa dei myſteria neſcit.
Quod ſi ſiderei tãto ſplendoris honore
Fulget: ut æterno qui temperat ordine mundũ
Geſtarit gremio: lactauerit ubere: dulci
Strinxerit amplexu: ſummoq; uocarit olympo
Quare illam in noſtras opus eſt detrudere ſordes
Et turpi inceſtare luto? mortalibus æquas
Cui pater ætherias mẽtes ſubiecit et aſtra?
Scrutandum potius ſi quæ præconia iungas
Eius adinuentas per plurima ſæcula laudes.
Nulli adeo uiuax animi ſolertia nulli
Tam felix aderit florentis gloria linguæ
Vt mariæ poſſit laudes æquare loquendo.
Que data ſunt illi nunq̃ mortalibus ullis
Antea conceſſit nec poſt concedet olympus.
Quãuis creta ioui chorybantia cymbala pulſet

Festaq; tyrsifero celebrarit gratia patri:
Quot miseros pelagi nautas subtraxit ab undis?
Cum iam præcipites fluctus aquilonis et austri
Viribus aduersis cœlo æquarentur et ipsa
Transtra per effusi certissima fata tulissent.
Quot traiecta graui seruauit pectora telo
Pectora :peonias: quæ nõ ualuere per artes
Restitui: nec opis nostræ poscentia quicq̃.
Quotq; ét tetro squallentes carcere fractis
Ocyus obiicibus manicisq; resoluit ahenis?
Quot famis exhaustos macie uix ægra trahentes
Membra datis cœlo dapibus miserata reduxit
Robur in antiquũ uiresq; refudit in artus?
Nec minus ingenti uiciorum mole sepultos
Infixosq; luto et toto tellure iacentes
Corpore diuini lustrauit numinis aura?
Propterea totum surgentia templa per orbem
Illius immensam laudem regniq; peremnis
Perpetuos fasces et fine carentia iura
In nostrumq; genus summum testantur amorem.
Ipsa est aduersis cõmune in rebus asylum
Ante preces etiam nec dum obsecrata fauorem
Donar et ad miseros maternas explicat ulnas.
Quid niuis æstiuae pluuias: qd mœnia dicam
Littore piceno impensis cõmunibus orbis

Condita et adriaco transuecta cubicula ponto?
Quidue fluentinas ædes. delubraq; donis
Aucta peregrinis referam? siculisq; sedentem
Littoribus drepani molem: qua maximus olim
Cœlicolum et legis custos Albertus auitos
Aequauit patres: patriamq; accœpit olympo:
Et custoditæ æternū pietatis honorem .
Perpetuos igitur merito soluemus honores:
Conceptusq; die uenient ad templa quot ānis
Orgia et æterno Mariæ primordia ritu
Annuus ardentes cultus reuocabit ad aras
Tum pius hibernū chyron titāna premebat
Cui comes in lucem nitidis argenteus alis
Ibat olor: phœboq; suos cædebat honores:
Quom fecunda sibi concepto semine mater
Diuinū illabi cœpit sentire fauorem .
e T iam signiferū nouies lustrauerat orbem
Lucida maturos soluens latonia partus.
Conuenere nurus circūfusæq; iacenti
Mite puerperium matri: dextroq; rogabant
Sidere uitales fœtum prodire sub auras.
Lætior eoos proles hyperionis ardens
Alipedes iungebat equos: postremaq; sanctæ
Erigones iam regna legens uicina coronæ
Sidera et alcidem geminos qui iteriacet angues

Ad ſuperos nigro ſecum reuocabat ab orco.
Portitor helleus nitido cũ gorgonis ore
Stellatæ dux noctis erat cum piſtrice longo
Eridanus tractu claris lucebat in aſtris
Quom noua progenies felicibus ædita fatis
Phœbeam primũ lucem: mortaliaq; ora
Vidit et humanæ tranſmiſſo limine uitæ
Decidit in patriam luctus regnũq; laborum.
Candida naſcentem mox ut uidere puellam
Omnia iucundo fulſerunt ſidera cælo:
Arriſere poli ſummoq; auditus ab axe
Concentus: proliq; nouæ pæana canorum:
Argutumq; melos diui cecinere: paternas
Velarunt aulea domos: pendebat in illis
Longa patrum ſeries: primiq; parentis origo
Et colubri deluſa dolis ſtringebat eburna
Poma manu uirgo: gladio paranymphus: et igne
Exilio damnabat auos. adolebat ad aras
Pinguia ſacra puer flãma ſtridente: ſupinos
Tollebat uultus et numina ſancta colebat.
Annoſiq; ſenes ſtabant cum prole. colũnas
Vnam perpetui de marmore roboris unam
Fictilibus muris plaſtes formabat aquarum
Flammarumq; minas contra quia nouerat olim
Ventura excidio terræ neptunia regna

Vulcaniq; graues æstus: puerile secutus
Obsequium senior quernæ sub tegmine frondis
Deplorabat auum cœco: quē fixerat arcu:
Et faber incudem feriens et follibus actis
Aera quoquēs: ferrum uarios conflabat in usus.
Sola mari in toto super alta cacumina puppis
Nabat et imbriferæ pascebant æquora nubes.
Vitisatorq; pater miti delusus biacho
Monstrabat nudum pueris ridentibus inguem
Primus hic undosum sulcauit nauibus æquor,
Quānis prima ratis credatur Iasonis argo:
Primus hic effossa uitem supponere terra
Cœpit: et apricis mites de collibus uuas
Tollere: dircæo licet hæc sit gloria baccho:
Ardua terrigenæ uoluebant saxa gigantes
Conati molem superis æquare superbam
Lanigeras habraamus oues per littora pascens
Sacra dabat saxoq; gemēs pudibunda secabat.
Lætior adducta medo remeabat ab orbe
Cum consorte puer: cœliq; ex arce pluebat
Sulfur: et ætheriis ardebant ignibus urbes.
Bisseni patres longa cum stirpe nepotum
Pabulaq; ægypto seruans præsagus Ioseph
Frigida defuncti referebant ossa parentis.
Regna nouis fugiens longe perterrita monstris

Trans mare purpureum nili ducebat ab oris
Dux animo uultuq; pius magno agmine longũ
Vulgus et erecti dirimebant æquora fluctus.
Ipſe dabat ſacros ritus:arcamq; locabat
Legiferam:lateq; arabum deſerta peragrans:
Iuſq; ferens populo ſterili de marmore dulces
Eliciebat aquas:optatos arrida fontes
Abſorbebat humus:fugienſq; ĩ gramina flumẽ
Ibat et obliquo lambebat ſaxa recurſu.
Culmina pancheos tollebant ardua montes
Turriferiſq; iugis hærentia nubila ſupra
Igne deus fumoq; latens in uertice ſummo
Scribebat legis duplici noua fœdera ſaxo.
Inuiſam ſuperis gentem ſemenq; ſuperbum
Concaua terribili tellus ſorbebat hiatu:
Clamabatq; ruens iam ſemiſepultus abiron.
Impia ſublimes uitulos ſtatuamq; bicornem.
Turba deum mentita manus tollebat et ora
Strenuus indigenas populos abigebat Ieſus
Parta ſuis æquo permenſus limite regna:
Inde ſenatorum turbam regeſq; togatos:
Atq; ſacerdotum ſeriem:partoſq; triumphos:
Bellaq; et ætherio ſurgentia templa tonanti.
Et docti Salomonis opes:Roboamq; ſuperbum
Palladia textor filis intexerat arte.

Ezeciæ illustres morbos solemq; reuersum
Et phætonteos uersis temonibus axes
Ferre suos retro cursus iterumq; relabi
Ostentabat opus longæua in sæcula ductum.
Hinc Eleazarus diuina uolumina regi
Tradebat phario: senibus distincta magistris
Tecta uoluptates uarias: diuersaq; tempe:
Multiplices q; auium plumas: et carmẽ habebãt.
Captiuam totiens gentem nunc ire tyrannis
Seruitum assyriis: iuga nunc ægiptia ferre
Clausaq; trans altos hominum tot millia mõtes:
Ft templi euersas solimæq; resurgere moles
Pendula monstrabant picto uelamina textu.
Quinq; triumphales currus: et proelia fratrum
Diuisum populi regnum postrema tenebat
Pars operis tanti: circum uiuentia semper
Barchia tortilibus ramis fundebat Achantus.
Prima coronarunt redolentibus atria sertis:
Graminibusq; fores et limina summa uirebant.
Perq; uias famulæ ramos sparsere comantes.
Læta dies egit festos uicinia passim.
Tota puellari resonarunt compita cantu.
Ornabat roseo ridens cunabula uultu:
Dulciaq; attollens in matrem lumina uirgo
Quom traheret dulces lactanti a pectore succos

Stringete complexu natam ferre oscula fronti
Non erat ausa parens: nec enim mortalis. in illa
Humanus ue decor Sed erat coelestis Imago:
Aetheriasq; uigor flammas et sidera uincens:
Mira supercilii grauitas pondusq; uenustæ
Frontis: et eximia fulgentes indole uultus
Suspensas hominum mentes atq; ora uidentum
Per longas immota moras retinere solebant
Non infesta fuit luctu non ebria somno:
Sed uigilans risuq; genas ornata modesto.
Nunc matri arridebat ouans nunc puula tendens
Brachia uicino miscebat dulcia patri
Murmura: dixisses studio gestire loquendi.
Temporis innocui nondum discesserat ætas
Plenaq; iam docili formabat uerba palato.
m Os erat antiquis longum seruatus in æuum
Aede puellares annos includere sacra:
Aetatemq; deo teneram: primumq; dicare
Virgineæ florem uitæ: et generare pudoris
Ingenui curam: sanctosq; inducere mores.
Mox ubi uestitum prima lanugine tempus
Venerat in thalamos ibant hymenæaq; tecta:
Coniunctæq; uiris proli indulgere solebant:
Propterea legum memores et moris auiti
Venturi solymam trina cum plore parentes

Deseruere solum:galileaq; nazareth arua
Floribus intextis et odoro gramine cinxit
Virginis ora parẽs. stellatæ lumina frontis
Hærebant cœlo:teneroq; in pectore clausum
Numen erat:niueo tunicæ talaris amictu
Albebant humeri:quam circuntextus oliuæ
Laureus ambibat torques ad colla per imas
In strophium flexis palma ibat frondibus oras.
Matris opus:moliq; sinus uariauerat auro.
Ventum erat ad magni templum sublime tonãtis:
Quo ducunt ter quinq; gradus de marmore uiuo:
Et iam porrectis curuabat prona lacertis
Serua manus summum ad limen latura puellam
Quom mox uirgineo cõceptũ pectore numen
Affuit:et retrahens promptæ sinuata ministræ
Brachia debilibus plantis:animoq; uigorem
Addidit et supra ætatem fiducia creuit.
Protulit audaces sublata cyclade passus
In sublime uolans uirgo : turbamq; relinquens.
Sicut ubi multæ uolitant ad littora puppes
Ocyus illa subit portum:quae mole minori
Labitur et melius uelis et remige fertur.
Vertice iam summo magni penes atria templi
Stabat ubi ascensu fessos solata parentes
Risit:et aeternum curuato poplite numen

Cum nuribus uenerata piis in claustra recessit
Virgineæ secreta domus fleuere parentes
Cognatæq; nurus gemitumq; dedere ministræ
Quando e conspectu uultus abitura nitentes
Vertit: et induxit sublatam in tecta sacardos.
t Res una comites hitãt æros: Elpora: Pistis:
Sidereus fronti quibus est nitor: aurea primæ
Vestis et ardenti pictum face pectus et igne:
Ast aliam cœli uultus imitata serenos
Læna tegit: quam corda manus in texta supinæ
Tollentes sparsim uariant: Toga pistios artus
Candida et argenti niueo splendore corruscans
Nocturnæq; fugans umbras caliginis ambit.
Multa sinus et colla uirens ornabat iaspis:
Quæ nigros abigit lemures uanumq; timorem.
Prima patris summi stirpes immortalis et æuum
Non metuens: annis aliæ longaq; senecta
Interitum passuræ olim quoq; cardine fixo
Per sua cessabit uestigia currere mundus.
Parthenices istæ uenturæ ad limina nymphæ
Quattuor egregias secum duxere sorores
Pulchram Metrioten: phrenãdreamq; potẽtem
Viribus atq; graui lites componere doctam
Voce dicaspoliam: memoriq; futura uidentem
Mẽte prometheam summo genus æthere missũ.

Alta panomphæi ſubeuntes tecta tonantis
Ad mariæ thalamos famulam miſere Siopen:
Quæ praegreſſa citos ut mouit ad hoſtia paſſus
Clauſaqꝫ per tenues uigilare cubicula rimas
Vidit heras nutu uocat: ingreſſumqꝫ miniſtrat.
Iam nocturna quies operas manuumqꝫ labores
Clauſerat et mollis per opaca cubilia ſomnus
Miſerat extinctis pallentes ignibus umbras.
Ipſa diem tepidæ reparabat lumine teſtae
Primæuamqꝫ patrum geneſim: mundiqꝫ recentis
Et noua monſtriferae repetens miracula uirgæ
Noctis in occiduam prono iam uertice calpen
Inſomnes taciti ducebat temporis horas.
Oſcula poſt et prima datae iam uerba ſalutis
Amplexusqꝫ pios genus antiquamqꝫ ſuorum
Progeniem et ſtudiis quibus oblectentur et artes
Et uarios mores diuerſaqꝫ nomina gentis
Vt docuere ſuae noſtri uigilantius oris
Effigiem dixere alto ſub pectore ſerua:
Nam quædam hoſtiles noſtriſ ſub uultibuſ umbræ
Humanas ambire ſolent et fallere mentes:
Dumqꝫ ita multiplices dant accipiuntqꝫ loquellas
Clara per eoos fluctus aurora rubebat:
Flammaqꝫ ſurgebat niueis argentea bigis
Luciferi gelidos ſpargens in gramina rores.

Et cupiens prolem dulcesq; reuisere nidos
Garrula sub lucem modulos iterabat hirundo.
t Vm pater omnipotens ita cōpellare coæuos
Aggressus comites: regni quibus una potestas
Quos rerum par cura tenet: nam nōia rebus
Plura tribus: tamen una subest essentia simplex.
Numina quæ æterno mecū regnatis olympo
Et quibus unus honos: eademq; potentia mecum
Principio informē grandi quom corpore massam
Fecimus: et cœlū in latos sinuauimus orbes
Scitis ut a nobis animos et lumina uertens
Inq; suum conuersa decus propriumq; nitorem
Contemplata graui sub pallida tartara casu
Spirituum pars magna ruit quam sulfuris ardor
Sub nigris specubus tenet æternumq; tenebit.
Nec dum phœbus erat nec claro lucifer ore
Ante diem surgens primo rutilabat ab ortu:
Nōdum mane rubens pulchros aurora colores
Induerat: nec luna suos accenderat ignes.
Cum modo facta cohors turpē meditata rapinam
Imperium nostri sperare audebat olympi.
Propterea imēsum scelus indelebilis error
Aeternum durat nec.n.mutabilis illa est
Naturæ sortita genus: quo lapsa recessit
Fixa manet: quod mente semel complexa recepit

Inconcussa tenet semper: nec amata relinquit.
At neq; nos illi uota ad meliora fauemus.
Tūc hominem: meministis enim: qui flectere se se
Posset et a nobis animo uerti: atq; reuerti
Condidimus magni quo damna repēdere casus
Fas foret et uacui complere sedilia cœli.
Et iā magna cohors hominū: quibus ætheris arcē
Annuimus moeret longas ꝑtesa latebras:
Exilii q; rogat finem: sed debita primo
Pœna uetat sceleri: uocat hinc amor īde reclamāt
Iusticiæ leges negat hæc petit ille fauorem.
Iudicium ueros decet et clementia reges.
Sed neq; mortali poterit sata sanguine proles
Iustitiæ placare minas et soluere nodos.
Adde: ꝙ a uanis terra est reuocanda deorum
Cultibus: atq; deo iam seruitura triformi.
Non opus humanis tractandum uiribus istud.
Hoc opis est tantum nostræ: qui condidit orbem
Liberet, artificem: qui fundamenta locauit:
Instaurare domum decet et sarcire ruinam.
Nate mei speculum uultus et mentis imago
Ars mea nate precor terras inuisse iacentes:
Atq; tuis onus hoc humeris hanc suscipe curam.
Illa puellares inter pulcherrima turbas:
Quæ nobis totiensq; manus totiensq; supinam

Attollit frontem: et tota suspiria nocte
Ingeminat uigilans terrenis libera curis
Orta tibi est: illam non aspernabere matrem.
Post ubi tempus erit lateri contermina nostro
Fiet: et ingentes mundi tractabit habenas.
Cernis ubi modico surgunt capitolia saxo
Templa iouis falsi mediam: qua diuidit urbem
Thybris et etaiscos cum uoluit in æquora fontes?
Illa tui sedes regni cum pulsa deorum
Turba tibi ueteres aras et templa relinquet:
Te libyes asiæq; colent latissima regna:
Europæ magis arua tamen: tibi Roma latinæ
Gentis apex: phoebūq; uidens hispana cadentem
Doris: et algentem regio: que sustinet arcton
Seruiet: atq; nouo tellus lustrabitur imbre.
Tunc tua cum propriis iungent insignia reges:
Et crux aereas signabit purpura turres.
Me magis assyriæ gentes: indiq; arabesq;:
Atq; palestinæ populi nouere: sed olim
Forsitan et nostro lætabitur aphrica nexu:
Templaq; spiritui ponet celeberrima sancto:
Talibus omnipotens nato mandata ferebat
Nota salutiferæ placuit sententia proli.
Nam quia mens eadem tribus est: eadēq; uolūtas
Semper idem sentire omnis et amare necesse est.

e st locus æmoniæ macedūq; ꝓpinquior aruis
Orchomenū dixere tenet mō uandala pubes:
Illic perspicuo uitrei sub gurgite fontis
Vt perhibent olim dū dorica regna manebant
Tres charites habuere domos dulcemq; recessum.
Hæ simul assumptis iuga: quæ piplea colebant
Mnemosynæ natis primos liquere penates
Ornatæq; comas hederis et uirgine lauro
Assyrios petiere lares: iordanis ad amnem:
Qui missus libano cyprium festinat in æquor.
Vt uenere uadis lauere nitentibus omnes
Quicquid labis erat: uenerandaq; limina sanctæ
Parthenices ingressa cohors ad mutua primum
Oscula: et ad dulces mox se uertere loquelas.
Et tandem dextrisq; datis: et foedere facto
Perpetuas illi se iurauere sodales
Et quocūq; iret comites dixere futuras.
Iamq; uigil primā uirgo percœperat artem
Atq; coloratas uoces linguæq; nitorem:
Mensuræ numeriq; modos coeliq; meatus
Et quas luna uias et quas obseruat apollo
Et quos mercurius ttahat et uenus aurea gyros:
Et uarias coeli uires et nomina norat.
Nam dum plaebs iudaea deo parebat olympi
Sciuit iter pueris etiam fuit agnitus aether.

Assiduis ueterum studiis oracula diuum
Peruigiliq; legens cura : mosemq; piūq;
Esaiam : mœstisq; uirum : qui uersibus urbem
Plorat ab īgenio curas a lumine somnos
Sedula pellebat : paruo sua uota sacello
Supplicibus palmis narrabat et ore supino .
Ocia nulla die carpens nulla ocia nocte .
Cura cibi : somniq; breuis : quæ pasceret artus.
Pauperibus mensis genium fraudabat et ora :
Et castigato tolerans ieiunia uentre .
Carmina discebat : sanctiq; poemata regis :
Qui tetricis olim fidibus cantabat ad aras
Sacraq; fatidico psallebat ad orgia cantu .
Quicquid habent sacræ diuina uolumina legis :
Quicquid inest arabum libris lustrarat : et omnis
Graiorum annales : romanorūq; triumphos :
Et quantum latii fudissent arma cruoris
Punica : quot bellis rubuit naualibus æquor :
Qui troiam petiere duces : quo milite persas
Rex macedū parthosq; truces superarit et indos.
Monstra quot Alcides domuit : quo remige cretā
Dedalus ad gelidas fugiens annauerit arctos
Et quibus adiutus pennis equus aliger auras
Presserit et dulcem plantis excusserit undam .
Hippolyti castos et bellerophontis amores

Illuſtres helenæ raptus et phyllidis ignes :
Biblidaq; inceſtam curas et uulnera thyſ bes
Tarpeiæq; dolos et gratam phorcida glauco
Pomaq; cydippes orithyiamq; furenti
Sublatam borea clymenen et belides auſas
Cæde maritales thalamos implere piumq;
Pectus hypermeſtræ : uerſasq; in ſæua uirorum
Funera lemniades : hellen cinyreq; puellam
Tres quoq; ſirenes et amazonas : œdipodæq;
Fata domus norat nymphasq; heroides omnis .
Quicquid ĩ his tumidũ : quicquid crudele ꝓcaxq;
Et quæcunq; pios nõ atteſtantia mores
Offendit damnabat : apes imitata legendo .
Nunc lænam pingebat acu nũc penſa trahebat
Serica et immiſſis per licia pendula filis .
Vela ſacerdotum ſacros texebat in uſus .
Terrenum nihil ore ſonans incluſa : latensq;
Plena deo pectus : toti gratiſſima cœlo .
Non robuſta nimis teneros neq; debilis artus
Incolumis morboq; carens non mole ſepulti
Corporea ſenſus : crines caput ora ſinuſq;
Brachia colla manus poſtremaq; mẽbra ligarat
Solerti compage deus : promptiſſima menti
Ingenioq; acies atq; inſuperabile robur
Neruoſæq; animo uires ſemperq; uoluntas

Iuſticiæ rectiq; memor moderamine certo
Diſcordes animae motus luxumq; domabat:
Qualis purpureo radians carbunculus ore
Obſcuros inter lapides gemmasq; minores
Splendet harenoſo qua tingitur India gange:
Qualia ſylueſtres inter pineta miricas
Quæ tollunt ſublime caput ramosq; comantes
Frondifer aemonias ubi pelion aſpicit urbes:
Vel qua parrhaſii ſurgunt iuga ſumma licæi
Parthenice mea talis erat: iam grandior aeuo
Iam ſocianda uiro lucinaeq; apta labori
Virgineos inter coetus comitesq; puellas.
f Eſta dies aderat Solymi: qua diuite menſa
Pinguia ſub uiridi celebrant conuiuia frōde
Antiquae memores uitæ: quom īmite ſuperbi
Imperium regis patres fugere per altos
Incolumes fluctus arabum deſerta peragrans
Sub diuo populus menſam ponebat et umbras
Frondibus obductis texebat et arbore cæſa.
Poſteritas igitur caſus imitata parentum
Sub ramis caenare ſolet cum ſeptima luna
Imperat: et lampas claudit phœbea coronam.
Tunc igitur ſolymas arces: charamq; reuiſens
Progeniem mater ſic eſt affata puellam.
Nata meo quondam Suauiſſima pondera uentri

Dulce patris summi donum mea summa uoluptas
Postq̄ parua lares nostros: et limina nota
Liquisti: nunquam ne tuæ te cura parentes
Vlla ne te patriæ mouit pietatis imago?
Optasti ne sinus nostros intrare? senemq;
Cernere: quem longeua grauant iā mēbra parētē?
Debilitat uires: sensus obtundit: amorem
Diluit: et nobis affert obliuia tempus.
Ipse pater sacra postq̄ te clausimus æde
Quottidie menses digitis percurrit: et annos.
Hæc duo lustra putat duo sæcula: sustinet ægre
Tam longæ tormenta moræ: iam uidimus inquit
Aequæuas Mariæ thalamos intrasse puellas.
Aspice: q̄ firmo surgat iam stipite laurus
Natali defixa die: iam barchia baccis
Vestit: et ingentem ramis iam porrigit umbram.
Sic ait: et caderet paucis in fata diebus
Ni te forte suos paruum post tempus ituram
Credat in amplexus. dudum tibi multa parauit
Xenia: tu nostræ requies: tu sola senectæ
Gloria: tu fessæ producere tempora uitæ:
Tu truncare potes: nec opum nos amplius ardor
Sollicitat: nec spes tangit resolubilis æui.
Sola places curasq; leuas tu sola seniles.
Sicut inoccidui magnes ad Sideris astrum

Vergit et arctoo nunq̃ diſcedit ab axe
Sic ſolet in natos amor inclinare parentes
Hoc natura iugum peperit:placidaq; ligauit
Compede.non fertur ſuperos Vulcanus in orbes
Mole pari:non ſaxa ruunt ex aere tantis
Viribus.ipſe ſuos ſol deſeret ante meatus
Et fluere alterno ceſſabunt æquora curſu
Quã te nata patris q̃ te mea cura relinquat.
Vt pario ſculpti durant in marmore uultus
Nec metuunt pluuias hyemes boreamq; niuoſum
Sic penetrans arcana animis præcordia noſtris
Haeret et in nobiſ ſemper tua uiuit imago.
Sermonem tu luce paris tu ſomnia nocte.
Ah quotiens dum cura mihi eſt clamare miniſtram
In mea dulce tuum nomen ſe ſe ingerit ora.
Ah quotiens feſta redeunt ubi gaudia luce
Lætaq; per pingues reſonant conuiuia menſas
Te memoro:uotis omnes te ardentibus optant.
Et quia ſolus abeſt tuus hic mea uiſcera uultus
Vileſcit mihi quicqd adeſt:non excitat aures
Tibia:non triſtem mulcent obſonia linguã
Vlla nec infirmos capiunt ſolatia ſenſus.
Iucundum ſine te nichil eſt: et uiuimus in te
Noſtra nec in nobis uita eſt:que ſuſtinet artus
Aura tuos nobis animam ſenſumq; miniſtrat:

Et uitæ ſumus umbra tuæ. pia cura parentum
Incipiat quando amborum ſic poſtulat ætas.
Iam ſenio curuata graui te nata mouere:
Haec tua dilectae tam longa abſcentia frōtis
In quot me gemitus in quot ſuſpiria mittit
Vnica tu ſoboles generis ſpes unica noſtri:
Debetur tibi tota domus: tibi ſeruiet uni
Et pecus: et cultæ felicia iugera uillæ:
Sic noſtras partimur opes: pars optima templo:
Altera ſors inopi ſeruit pars tertia nobis.
Tu quoſcunq; uoles illas mutabis in uſus:
Sit tamen et uita tecum: quae militet omni
Cura dei: qui nec falli nec fallere nouit.
Magna deo cura eſt hominum qui numina curāt.
Ipſe maritales poſt primi exordia mundi
Inſtituit tædas: aeternaq; foedera Sancti
Connubii: quo poſt ueterum defuncta parentum
Corpora ſint qui ſacra ferant: qui numina norint:
Quiq; ad diuinos gignāt noua pignora cultus.
Sic pietas aeterna manet renouataq; proles
Accipit a patribus doceat q; et ipſa nepotes.
Duratura deus quædam ſempq; futura
Condidit. hæc ex ſe gigni prolemq; creare
Nil opus eſt: nec ſol ſolem: nec ſidera ſidus
Seminat. aſt quaedam fato ſubiecta: neciq;

Protulit: hac se se generant: eademq; manere
Cum nequeant i plore manent: Simulacra parētū
Sunt nati: penes hos opus est sit cura nepotum.
Sic proles ex prole fluit ceu lubricus annum
Annus agit: mensis de mense renascitur: horam:
Hora refert abiens et ab arbore pullulat arbor.
Sic dauida pater tulit: Ezecias q; manassem:
Sic esormus Aram genuit Salmona naasson.
Et quia maiores ætas tua uenit ad annos
Nam tibi ni fallor bis septima uoluitur æstas
Propterea natosq; uiro nobisq; nepotes:
Cultoresq; deo debes: satis æde morata es
Nata redi: nostræq; libens succurre senectæ:
Vocibus his uirgo in fletus prorupit: et ibant
Per roseos uultus lachrymæ: quas chara legebat
Admoto siccans oculos uelamine mater.
Dedidicit fletum et pressis singultibus orsa est.
Chara parens tantum materni flumen amoris
Q đ lachrymis: gemituq; tumet: q đ plenus acerbis
Significat curis et sollicitudine sermo
Quæ nō corda domet uel ferrea? lumina quæ non
Miserit in fletus? tepidoq; impleuerit imbre?
Hæc tua tanta parens pietas mea uiscera dudum
Stringit et accensam mouet ad suspiria mentem.
Si sinerer: quo inclinat amor uestigia ferre:

Nec tot opus lachrymis nec tot ſingultibus eſſet
Namq; animus totis uota in tua uiribus iret:
Nec fuit a teneris quicq̃ mihi dulcius annis
Quam curam gerere et uotis parere parentum.
Sed coeleſte meum tulit in contraria pectus
Numen: et impatiens ſtudiis ingentibus ardor
Solicitat: cogorq; nouo parere furori.
In noua cœpta meos ſenſus imasq; medullas
Impulit ætherius genitor: magis ardua nobis:
Et melior tentanda uia eſt: deus ire per altum
Suadet iter: q; ſi eſt uobis aliena uoluntas
Curaq; non eadem: ueniam diuina ſequenti
Iuſſa date: et quo fert cœlum conuertite mentem.
Me mea uirginitas: impollutiq; pudoris:
Immortalis amor gratam fecere tonanti.
Ille meo amplexu fruitur: ſemperq; uirentis
Flore pudiciciæ: Thalamum fortaſſe ſubire:
Atq; maritales potero coniungere tædas:
Non poterit maculare meum uenus ulla cubile:
Virgineum q; decus: cuſtodiet ipſe pudorem:
Qui dedit hæc mihi uota pater: caſtiq; nitorem
Corporis: et mentem nullum mihi polluet æuum.
Haec eadem ſanctos mouit ſantentia uates:
Et magnos habet auctores: temeraria forſan
Dicerer: et propriæ male conſuluiſſe ſaluti

Aufa per ignotos calles ſi prima fuiſſem
Vadere et ambiguis ſolam me credere uentis:
Rumpereq; audaci nondum uada cognita greſſu.
Clara per hos magnus liquit ueſtigia calles
Elias eliadeſq; uiri gratiſſima cœlo
Progenies uiſura ſuo de ſemine diuos.
Sic ſtat et imotum tenet hæc ſnia pectus.
Tu genitrix patiare oro et ſolare parentem
Longæuum: curæ ſe ſe ſciat eſſe tonanti.
Ipſe aderit: ſenioq; graues ſolabitur annos.
Sic uirgo: et mater lachrymantem ãplexa receſſit.
h Ic mariae natale ſolum ſedemq; paternam
Et genus antiquum paucis memorate puellæ
Caſtalides: et enim memori uos omnia mente
Tempora: uos terræ tractus: pellagiq; tenetis:
Et uos parthenicæ comites famulæq; fuiſtis.
Eſt arabes inter cadmeaq; ſidonis arua
Palmiferamq; pharon lybicis: que iũgitur oris:
Et mare quod lato foecũdam gurgite cyprum
Alluit: aſſyrii pars non ignobilis agri
Terra ferax: belloq; potens atq; inclyta cultu
Vnius iudæa dei: clara oppida claras
Suſpicit apricis poſitas in collibus urbes:
Aſcalon hic: et gaza potens æraria quondam
Perſidis antiquæ: magna ſedet aedita mole

Fulta ſupercilio præruptiq; aggere montis
Hic uetus andromadæ uinclis inſignis ioppe
Antiqua prior illuuie: ſummo ardua colle
Regia tecta ſion: et pulchram ſuſtinet arcem
Imperii caput: et ſolymi moderamina regni.
Illic ſolennes aras dauidica proles:
Altaq; cãdenti poſuit de marmore templa.
Illuc ex omni turbæ regione ſolebant
Dona deo et primæ frugis portare maniplos.
Illic triticeæ cereris domus inclyta chriſto
Conſcia naſcenti montanaq; nazareth: ambæ
Illuſtrem tenuere locum: genus iſta paternum
Altera maternum mariæ dedit. iſta tonantis
Concæptu felix: ortu felicior illa.
De patria ſatis hæc: poſthac de ſanguine dicam.
Iſmeriæ ſoror anna fuit: regalis origo
Et ſoboles magni ueniens dauidis ab alto
Sanguine: zachariæ coniunx ſata ſemine primæ.
Tres triplici partu marias: tribus anna maritis
Progenuit ſãctum et ſummo genus æthere dignũ.
Prima deo ſacros partus dedit altera natos
Quattuor alphæo iudam ſimona iacobum
Et qui iuſtitie clarum cognomen habebat.
Tertia de natis tibi quos zebedæe duobus
Aedidit ad calpen unum tranſmiſit et unus

Si populi præstanda fides rumoribus ulla est
Viuus Amazoniis ephesi sepelitur in agris.
Sicq; duos inter studuit concludere natos
Regnantem latio christum Romæq; tenentem
Imperium: leuam tellus asiatica dextram
Gens hispana tenet: regnum inter utrãq; latinum.

Parthenicæ Liber Secundus.

a Nxia responso genitrix intecta redibat
Multa mouens aio: nec.n. sẽtẽtia natæ
Visa satis legi: priscisq; accõmoda patrũ
Ritibus: in uacuos eteni partuq; carẽtes
Expertesq; thoros sobolis superosq; deumq;
Irasci tunc fama fuit: dirumq; minari
Suplicium in steriles uteros: multo ante maritum
Non aliam ob causam passum conuitia norat
Sumotumq; procul templo. spectantibus ipsis
Ciuibus et tristem casum miserantibus ultro.
Namq; uir ardentes uotum positurus ad aras
Ante habitam prolem: dum se in secreta tulisset
Templa: sacerdotum strepitu discedere sacro
Exadyto iussus fuerat: turpemq; repulsam
Passus: et hoc patriã fugiẽs ob dedecus urbẽ
Rus coluit pluresq; latens inglorius annos

Duxerat in luctu triſtem ſine coniuge uitam.
Sicut ubi amiſſo thalami conſorte per agros
Sola uolat turtur nitidis neq; potat in undis:
Ne comitis priſci triſtetur imagine uiſa:
Nec uiridi poſt hac fertur conſidere tronco.
Sed miſeram diuina ſenis clementia ſortem
Proſpiciens:annæq; preces et dona gementis
Miſit olympiaca celerem de ſede miniſtrum:
Qui dedit hæc mandata uiro.tua tecta reuiſe
Cōſorte ſolare ægram moeſtosq; penates.
Anna tibi lætos partus:prolemq; datura eſt
Foemineam:magno ſanctæ dabis omine natæ
Fatidicum ductumq; maris de ſidere nomen
Et mariam dices:annæ mañdata miniſter
Attulit hæc eadem:mirantiq; inſuper addit
Hos monitus.limen notæ pete concita portae:
Qua tibi rus itur.ſacris hic mane peractis
Obuius occurret coniunx:greſſu illa citato
Venit ad urbanæ:que dicitur aurea portæ
Limen:et offendit redeuntem rure maritum.
Illic ſuſcepti hoſpicio cōmunis amici
Amplexu:longisq; una ſermonibus illam
Conſumpſere diem:et certi de prole futura
Mane ſuos petiere lares.gauiſa reuerſum
Tota domus largo dominum ſuſcepit honore.

Hæc igitur moesto uoluens sub pectore mater
Aegra fatigabat tacitis præcordia curis:
Et gradiens tali secum sermone locuta est.
o Curae: o uani pro posteritate labores:
O dolor o pietas infortunata parentum:
O studium infelix: ubi res et tempus: et ipsa
Viscera: et exhaustas in solicitudine mentes
Triuimus: ut canis caput aspersere dolores
Linquimur: immemores demens incuria natos
Separat a nobis, meritorum oblita propago
Non æquat curas: et non respondet amori.
Sed quid te frustra miseram coquis ãna? quod ipsi
Fecimus: hoc patimur: patres ut amauimus: ipsi
Sic nostrum nos semen amat: taxamur eodem
Iudicio: sic fata ferunt: suspiria perdis.
Iste modus rerum mundi productus ab ortu
Transmeat ad gentem per sæcula nostra futuram.
Singultire potes: turgentia lumina fletu
Exhaurire licet: sed ferrea fata mouere
Non potes: aerei pellant sine carbasa uenti:
Quod dederit fortuna libens amplectere littus.
Forsitan utilius q̃ tu tibi consulet aura.
Conquestum dauida diu: pueroq; iacenti
Produci petiisse dies auertere mortem
Non ualuisse ferunt: audit deus omnia: prestat

Optima. mortales audent orare: quod optant.
Opprime succensum studiis melioribus ignem:
Nec sine supremas animi dolor occupet arces.
Talibus ut fama est curis dementia quosdam
Coepit: et in saltus atq; in deserta ferarum
Lustra tulit. pater aiacem narrare solebat
Insanum mactasse pecus dum quereret hostem.
Et furias idem memini recitabat orestis:
Quem comes ad sythicæ uexit delubra dianæ.
Magna quidem credo quotiens pugnatur in agris
Aduersæq; uolant acies in prelia surgit
Tempestas: sed mens etiam cum nocte dieq;
Sollicitis agitur stimulis in pectore magnos
Extollunt strepitus et grandi corda pauore
Concutit: et recte tetrici dixere parentes:
Quatuor aduersis misentur: ut æquora uentis
Eoo zephyro libyco gelidoq; aquilone
Sic totidem nostras ingenti turbine mentes
Subuerti furiis pectusq; in prælia mitti.
Spes leuat arrectos metus alto a uertice fluctus
Deiicit. hinc animun pulsat furibunda uoluptas:
Inde dolor. fluctus ceu fracti fluctibus altum
Clamorem ingeminat: piceis abscondita nimbis:
Nec radios fundit ratio nec uela gubernat.
Felices quicunq; istis a syrtibus altam

Visuri pacem loca sunt in tuta recepti.
Nam neq; mens ullam secus est habitura quietem:
Nec lætos sensura dies nec dulcia sæcla.
Propterea quid te miseram coquis anna?dolores:
Et tristē dedisce metum:natura repugnat
Moribus his monstrare uiæ compendia possunt
Languentes:gelidiq; senes:at scandere montem
Sole sub ardenti uiridis male sustinet ætas.
De uirtute loqui minimum uirtutibus uti
Hoc sansonis opus:tamen asuetudine longa
Assiduiq; operis tractu formatur et in se .
Virtutem natura trahit:praeludia multa
Egregias artes pariunt.in pace:togaq;
Bella diu miles discit:mox obuiat hosti
Impiger:et firmum parat ad certamina pectus.
Sæpius a placitis mens est arcenda diuq;
Seruitio duranda graui:nam prona sequaxq;
In peiora ruit nisi lora retraxerit usus:
Ast ubi iam legis patiens assuetaq; uinclis
Sessori parere potest quo iusserit ibit.
Tunc ubi tempus erit casu cum tristis acerbo
Sors aderit:fert æquales rationis habenas .
Ante negat uelut indomita ceruice iuuencus
Aut uelocis equi soboles animosa priusq̄
Imposito scierit gressum glomerare magistro.

Ars ubi possessam mentem complexa subegit
Quo uirtus quo sancta uocāt oracula uertet.
Nam neq; tunc labor est duros tolerare labores.
Quid si nata uirū refugit? si nulla nepotū
Posteritas? quid nostra iuuant post fata nepotes?
Iusticiam coluisse sat est. nullius egebis
Subsidio defuncta pios si uixeris annos.
Sæpius in natis sæuum pater educat hostem
Cumq; suo ignorans interfectore iocatur.
Sæpe sibi lachrymas sperāt: dum gaudia matres:
Atq; suæ pascunt uentura opprobria genti.
Propterea uanos hominum noua fabula mores
Exprimit: hoc pelagus galilæa quod abluit arua
Extimuisse ferunt: olim cum uidit in orbes
Nubila cunuolui: uolitare per aera montes
Credidit: at postq̄ largus de nubibus imber
Depluit unde prius damnum: interitumq; timebat
Incrementa tulit: fusa procul æquoris unda.
Falitur in dubiis hominum solertia rebus:
Corda nec euentus capiunt humana futuros.
Idquoq; non nunq̄ mentes solatur amaras
Quid durare nihil patitur fortuna: uicesq;
Mobilis alternat uentoq; simillima proram
Nūc premit a puppi placida mō murmurat aura.
Forsan et hos luctus minus importuna sequentur

Tempora: felices iterum deus afferet annos.
Talia uoluenti paruæ iam Nazareth arces
Apparent: nigro rutilans surgebat ab ortu
Vesper et ingenti phoebum demiserat umbra
Carmeli sublimis apex: in moenia mater
Nazareth: et fessis intrat sua limina plantis.
Vt pater accæpit charæ noua nuncia natæ
In moerore diu iacuit: curisq; sepultus
Impexi capitis canos squalere situmq;
Ducere: et a mento tristem concrescere barbam
Sustinuit nec enim potuit cohibere querelas:
Parcere nec lachrymis nec dissimulare dolorem.
Crebra diu moestum traxit suspiria pectus.
Et iacuit ceu truncus iners: et inutilis arbor
Frondibus ammissis sine terræ fertilis imbre.
r Es tandem prolata palam peruenit ad ipsas
Sacrorum et templi doctas antistitis aures:
Quem penes arbitrium nodos aperire latentes
Iuris et obscuros legum dissoluere casus:
Ipsius imperiis altam conscendit in arcem
Concilium: uenere senes ænygmata legum
Rimari soliti et dubiis respōsa parati
Reddere iamq; ultro multum: citroq; locuti
Cum certi nihil afferrent: iamq; humida noctis
Tempora suaderent sacros dimittere patres

Querendum quæ sit cœli sententia tandem
Communi sanxere prece: et solemnia templo
Sacra dari et dubiis orari numina rebus.
Atq; ita sedato res est certamine uisa
Iudice digna deo: quando est nō reddere magnū
Vota nefas: uiolare piam res impia legem:
Interea sumptis diuorum nuncius alis
Parthenicen adiens placidis ita uocibus infit.
Nympha puellarum cœlo gratissima salue:
Cuius apud superos iampridem cognita uirtus
Floret et in nostros crescit uentura penates.
Ne trepida: tua uota pater firmauit: et auxit:
Nulla tuum uenus est unq̄ uisura cubile:
Virginitas æterna tibi concessa uolente
Consessu toto superum. tibi gloria uestae
Et triuiae debetur honos: inuicta sequentur
Virginei tua signa chori: quos more dianæ
Nunc pede nunc iaculo nunc exercebis et arcu:
Vrsula uirgineæ dux et regina cohortis
Hoc explebit opus tandemq; in sidera magnum
Agmen aget celebrem referes ex orbe triumphum
Tethios occiduae populi littusq; britannum
Et gelidi faciles pugnas gens accola rheni
Dulciaq; arrecto cernent spectacula uultu:
Laus igitur te magna manet: rude uulgus et ipsos

Iura sacerdotes non intellecta fatigant
Et deus ingratas atra calligine mentes
Tardat et in poenam scelerum deludit inani
Corda metu: rident superi ceu grandior æuo
Securusq; animi iuuenis si pectora quando
Infantum obscurae trepidant formidine noctis.
Ipse adero: nam ueni huius certaminis: ergo
Lex ea: que fieri matres et nubere cogit
Lata est: cum pauper ueniens ad templa senatus
Paruaq; plaebs humiles sacrum ponebat ad aras.
Postq̄ magna uirum creuit fortuna tribusq;
Vix duodena solo capitur: seruare pudorem:
Et thalamum nescire fuit præstantius: ergo
Eliades: errasse putant: iam secula postq̄
Expertes ueneris degunt bisquina propinquant:
Hi populis exemplar erant ne crederet ullus
Esse nefas syncerum esse et dediscere tædas.
Tu tamen es tradenda uiro: qui frigidus annis
Atq; tui consors uoti custosq; pudoris
Non inuasor erit: tacita nos arte mouemus
Corda hominum: non tot figũt se prothea quõdã
Immutasse modis: nec tot uariasse figuras:
Quot formis animos hominum mutamus: agũtur
Quo minime credunt: sed nos in sancta uocamus
Officia: ast alii tradant retinentq; uocatos.

Vt quando in leui stat ferrea lamina disco
Si dextra magneta loces adamanta sinistra.
Quo ueniat nescit dubitatq; utrinq; uocata
Cui faueat cuius magis ortamenta sequatur.
Tu uoti secura omnem mihi desere curam.
Ibo et peruigili tractanda remetiar arte.
Vix ea finierat cum fracta nube solutum est
Corpus et in uentos assumpta recessit imago.
Tempora uelatæ tensis ad sidera palmis
Conuenere nurus pueri trepidæq; puellae
Rugosiq; senes tremulo pia murmura mento
Voluere certabant superosq; mouere precando
Canicie ostensa diuis et uertice nudo.
Et tremulis circum lucentes ignibus aras
Sancta sacerdotes: albaq; in ueste ministri
Carmina et insigni celebrabant orgia ritu.
Tertia lux aderat postq̃ uulgata per omnem
Concilii concordis erat sententia turbam,
Iam labor orantes et diffidentia tardos
Reddiderant: segni frigebant pectora motu.
Tum diuina preces mens que non despicit æquas
Ad summum secreta dedit responsa choragum
Sacrorum; tenues fugit leuis ille per auras
Ingressusq; Senis nocturna cubicula somnos
Abstulit; et tali est agressus uoce pauentem.

Sumere thraicia uirgas de fronde tribules
Quemq; suam:et ferri sumptas in templa iubeto.
Mane reuertantur:cuius frondere cacumen
Videris:illius domino coniunge puellam.
Hæc ait:et motis abiens euanuit alis.
Mane senex sol ante iubar q̃ tolleret undis
Conuocat extemplo patres missoq; per urbis
Compita perq; domos populum precone coegit.
Confluxere omnes:campo plebs densa patenti
Vix capitur:surdum spaciosa per atria murmur.
Confusumq; sonat:pede pes:et pectore pectus:
Virq; uiro premit:ceu quom collecta theatro
Stabat roma graues simul auditura tragœdos.
Conuentu senior patrum stipante sacerdos
Exiit et tandem populo diuina silenti
Iussa aperit didicitq; tribum:iussitq; solutos
Connubio acciri:uirgisq; in templa relatis
Vota precesq; iterant:magicis componere quidam
Philtra ueneficiis:circeaq; carmina et herbis
Phasidibus uoluere nouas inducere frondes:
Horum unus uetitas artes edoctus:ut almum
Intempesta diem tacitis nox abstulit umbris
Solus in aeriæ turris fastigia secum
Arma togasq; ferens sacrauit manibus aram
Sub diuo:testis nemo nisi uentus et astra:

Nocturnasq; preces iterans præscire uolebat
Parthenices ne sibi thalamum sperare liceret.
Ecce per aerios tractus magno agmine ab arcto
Spiritus obscuris ad turrim annauigat alis.
Qualis ubi ueniens ad fœda cadauera uultur
Brachia praecipiti iactat plumosa uolatu.
Atq; gradum sistens nigro sic incipit ore.
Fare: quid infernas nocturnis cantibus aures
Sollicitas? quæsita dari responsa uetantur.
Aetheriae prohibent anime: numenq; triforme.
Altius abstrusum latet hac in uirgine quiddam:
Quod dici sciriq; nefas: sentētia nostros
Circūfert anceps animos: sortisq; futurae
Ambigui casus multaq; ambage latentes.
Sicut cum modo sol nubes modo nubila solem
Exuperāt nunc laetat̄ nūc moeret arator:
Spemq; metumq; inter dubius. ne discere tenta
Quae quoq; doctorem fugiunt. coīa quedam
Fabimur: addentes que nec didicisse pigebit
Ne frustra uideare deos in uota uocasse:
Quandoquidem te nō minimo dignamur amore.
Nos inspectores scelerum sumus orbe futuri
Vltores alio: saeui sunt uincla dracones
Tartarus est carcer: sunt uerbera: frigus et ignes:
Lux incerta diem spargit per nigra malignam

Tecta:sonant late planctus plæbem ordine terno
Diuidimus.primo purgati crimine circo
Penarum expertes degunt:ea tecta uetustas
Elysium uocat.hac uates et longa parentum
Progenies dēptis habitant statione duobus.
Hi partus spectare nouos dicuntur et arcem
Aetheriam sibi promittunt:finemq; propinquum
Exilii mussant:apud hos de uirgine quadam
Plurimus:et multa tectus calligine sermo
Vertitur.hi nec adhuc faciem uidere tremendam
Regis olympiaci:Sola hæc et maxima poena est.
Sedibus his quondam uenturo numina sæclo
Sufficient:hos a nobis nulla auferet ætas.
Alter habet fontes aīas:quibus igneus ardor
Eximit infectum scelus et telluris odorem.
Hæ nisi soletur pax expectata quiesq;
Vix tormenta ferant:tanto locus æstuat igne.
Tertius infelix hominum genus orbis in amplo
Carcere conuoluit:magis hæc discedit ab astris
Introrsumq; fugit regio.penetralia nostri
Principis hic:altis animæ fornacibus ardent
Spe uiduæ:nullamq; audent sperare quietem.
Iupiter huc multas:multas huc mittit apollo.
Mercurius multas:nec non saturnus et auctor
Bellorum:phœbe īnumeras:et nata diones.

Pellitur huc quicquid cœlum fastidit: et hirquis
Despiciunt superi obliquis. sors ultima rerum hic.
Nos ueros: quotiens animas magni euocat orco:
Illarum asũpta mentimur imagine uultus:
Carminibus foliis auibus fumoq; ligari
Dicimur: et circunductis in puluere signis.
Sed ueluti plerisq; aliis ita fallitur isto
Mens hominum: ueniunt ultro nostraq; salute
Solliciti manes uobis uentura loquuntur
Dixit: et alato discessit in aera tergo.
Perculsum trepida iuuenem formidine sortis
Pœnituit: secumq; putans audita seueros
Carmeli patres adiit. tunc omnis heremi
Cura fuit penes hos et cœlibis ocia uitae:
Moribus auxilium fractis habiturus ut altam
Se tulit in montis requiem: syluasq; silentes
Per secreta tulit gressum spelea: uirumque
Viuendi cœleste genus miratus amorem
Imbibit immensum cœli: seq; ipse perosus
Incola carmeli uixit: tandemq; uoluto
Tempore cum magno fidei mysteria paulo
Edidicit: mariæ primus cum patribus ædem
Vertice carmeli posuit sociosq; uocatos
Ad iordanis aquam lustralibus abluit undis:
Cum baptista nouæ iaceret primordia gentis

Hiſpidus hirſutae uillоſo tegmine caprae :
Protographus lucas agabum uocat: omnia multo
Ante uidens animo fuit interpraeſq; futuri:
Namq; catenarum nodos et ferrea paulo
Vincula predixit longoſq; per aequora curſus
Vipereos morſus ſimoniacoſq; uolatus
Inſidiaſq; ſuae gentis:bellumq; ſub ipſo
Et celebrem palmam uenturaq; fata nerone.
s ed deus elatas ſtudium cui fallere mentes
Frigentem et caſto ſolitum ſeruire pudori
Elegit de plebe uirum:cui cana ſenectus
Cui caua ſulcantes criſpabant tempora rugae.
Mane reuertuntur ſcrutatiq; ordine uirgas
Vt uidere ſenis ſummum frondere cacumen
Illud thraiciae de phylidis arbore tractum
Vimen erat:longaeq; nuces in fronde uirebant:
Inuidit:ceciditq; animis fraudata iuuentus.
Vt quando in ſomnis aurum ſe credit auarus
Inueniſſe dolos meditans exultat inani
Laeticia: mox euigilans ſua ſomnia moeſtus
Voluit:et in triſtes abeunt noua gaudia curas.
Ducitur in medium ſenior:plauſuq; ſonoro
Suſceptus iuſſuſq; gradu diſcumbere ſummo
Obſtupuit:nec enim ſenio iam fractus ioſeph
Ad tam inſperatos animum tollebat honores:

Venerat aedicto cupidus parere relictam
Mens uel ad incudem uel ad aerea signa uocabat.
Et tanta haec fieri de se spectacula nunq̃
Crediderat: iuuenes post tam manifesta repulsam
Omina perpessi demissis frontibus ibant
Et rerum ignaris tam florida uirginis ora
Non bene coniungi gelidae turpiq; senectae
Murmuur erat. tamen et uirgae noua signa uirẽtis
Moesta per ancipites ducebant pectora curas.
Discessere loco: uirgisq; abiere relictis.
Interea matrum longa comitante caterua
Adduxere nurus insignem in templa puellam
Cuius ad aspectum q̃q̃ transcenderet ore
Omne decus mortale tamen suppressa libido
Omnis et extincto semper uenus igne quieuit.
Acsi feruentem gelidos in dorida rores
Palladiosq; super calcem diffuderis imbres
Ardua quadruplici surgebant ordine templa
Porticuum: comunis erat pars extima cunctis
Foemineis etiam turbis: quas menstruus humor
Liquerat: ingrediens igitur diffusa secundo est
Tota cohors circo: miti sacra pronuba nuptae
It comes accedit iuncto uir auspice longum
Agmen agens: mediam uolitans hymeneus in aedẽ
Iungite clamauit felici sidere dextras:

Sanctaq; longæuæ connectite fœdera uitae.
Iamq; pio coiuncta seni: celebrataq; longa
Festa die: dictæ laudes et reddita summo
Vota patri: lætiq; omnes in tecta reuersi.
Lætior aduentu natae generoq; sedebat
Canitie compta nitido uelatus amictu
Inter utrunq; parens: manibusq; utrinq; tenebat
Complexus generum dextra natamq; sinistra:
Multaq; connubio super atq; recentibus actis
Commemorans toti grates soluebat olympo:
Interdumq; iocans: et debilis immemor æui
Iucundos mouet ore sales: risuq; modesto
Soluitur: et uires animo præbente ministris
Instat: et appositis sterni cænacula mensis
Ornariq; iubet thalamos: et limina multa
Fronde coronari: spargiq; per omnia flores
Atria purpureos hederis uestire columnas:
Virgineaq; fores lauro foliisq; mineruæ
Cedrinas uelare trabes: spargiq; recentes
Sub pedibus uiolas et hiantia lilia summo
Vertice quæ in tales mater nutriuerat usus
Serpilliq; comas semper uirentis in orbem
Texebant nymphae: filoq; in serta ligabant
Gramen odoriferum: casias excisaq; cultris
Balsama marmoreis nardi fragrantis aristas

Cinnamaq; et crines suaue spirantis amomi
Teq; amaranthe locant te mollis amarace: et horti
Quicquid alunt cilices: quicquid pāchaia quicq̄d
Idalii saltus redolet domus. omnia plausu
Lætitiaq; sonant: hilaris labor omnia miscet:
Dumq; ita feruet opus sponsi deus ora sopore
Pressit et irati sub imagine nuncius oris
Vissus adesse seni uultu qui sancta seuero
Hæc mandata dedit: teneros tibi iungimus annos
Nō seram ut frustra in uenerem tua lāguida uirtus
Ardeat. amplexus gremiumq; in uirginis huius
Ire caue: iussumq; dei ne sperne monentis.
Paruit: et memori seruauit somnia mente:
Atq; cupidineos sensit non amplius ignes.
Iamq; dapes et uina ferunt paterasq; coronant.
Discumbunt hilares circum longo ordine mensas:
Et fœcunda animis celebrant conuiuia lætis.
Postq̄ pressa fames et pectora mitis hiacchus
Leniuit curas abigens: frontisq; seueræ
Triste supercilium cithara preludere eburna
Cœpit et argutas aptare in carmina uoces
Lydius: hic tactis æquabat ariona neruis
Orpheaq; et clarum dirceo amphiona plectro.
Carmen erat summe dorso fundata sionis
Regia: qua quōdam Solymi moderamina septri

Stirpis iessææ princeps exercuit armis
Inclytus et pacis studiis præclarus: ab illo
Virginis atq; uiri genus antiquamq; trahebat
Progeniem: et mixtæ numerabat stemata gentis.
Addebat noes fluctus: puppimq; natantem
Innocuasq; rubi flãmmas: et limina nunquam
A foribus seiuncta suis: plæbisq; patere
Nescia et unius gressum admittentia regis:
Cælantemq; deos ficto labanida uultu
Velleraq; et siccos magni gedeonis imbres.
Atq; uti fiscellam placida gestauerat unda
Nilus et infantis miseratam fata puellam
Et conuulsa nouas uirgulta ferentia frondes.
Adiungebat uti peregrinas æquore cedros
Compositis ratibus condenda ad templa uehebãt
Sidonii: ut multo paries effulserit auro:
Miratumq; gradus hominem: qui clara petebant
Sidera: et ingentem diuini fœderis arcam
Et quam fatidico populis balahamus eois
Carmine prædixit flammam sidusq; futurum.
Sed iam præcipiti phœbus sub tartara curru
Ibat: et occiduis aries sua merserat undis
Vellera: et ardenti surgebat scorpius ore.
Amq; soporiferæ tempus dare membra quieti
Suaserat: at uirgo secreti sola cubilis

Clausa loco curis aperit cœlestibus almum
Pectus: et i summū sensim leuat æthera mētē
Vnam ad se comitum uocat in penetralia tecti
Præstantem egregio uultus animiq; decore.
Mnemosine genitrix illi pater usus ab ipsa
Cœlesti genus arce trahit nam conditor orbis
Est auus: hanc grai sophiam dixere priores
Nare sagax oculis penetrans caua tartara: et altum
Aethera: nullius linguæ non ullius artis
Inscia: labe carens: uiciis infesta: pudore
Circūfusa genas: et iaspide pectus et auro
Splendida cūtexto: causas et nomina rerum
Per media ex imis gradiens ad summa deumq;
Et mundi metitur iter: hac indice uirgo
Insomnis ducēs taciturnæ tempora noctis
Contemplatur uti rerum longæua propago
Texta sit: unde prior mundi descendit origo
Et chaos et syluam informem: discretaq; formis
Corpora paulatim uarias induta figuras
Vi propria petiis suis loca uiribus apta.
Vtq; grauem liquido suspenderit aere terram
Omnipotens opifex duplici cum prolis honore:
Occeanumq; suis complexum fluctibus orbem
Fuderit ætheriis incluserit ignibus auras
Vtq; feris terras: mare piscibus: aera cessit

Alitibus uariis ornans animantibus orbem.
Vt uaga perlustret phœbe duodena quotannis
Sidera fraternum fugiens iter: et modo tractus
Erret ad austrinos elicen modo uisat ad arcton.
Vt procul a phœbi uenus et cyllenius igne
Ne uolitent uerso referant uestigia gressu.
Phœbus ut obliquo nunq̃ discedat ab orbe
Atq; uiam retro gradiens obseruet eandem
Claraq; nocturnis splendoribus imbuat astra.
Et rubicunda feri quæ lex incẽdia martis
Voluat et egregium iubar et iouis ora benigni:
Atq; senem pigrum curuata falce minantem
Vt super octaui radiantia sidera cœli
Certa lege meant et scintillare uidentur.
Altius extollens mentem curuamina noni
Orbis: et æterno spledentem lumine mundum
Et tenues miratur aquas glatialis olympi
Vltimaq; immensæ formata uolumina molis.
Lanigeri sublime decus: taurumq; nitentem:
Et geminos helenæ fratres: auersaq; cancri
Sidera quæ æthiopes urunt indosq; arabesq;:
Atq; Melorcheum stellata fronte leonem:
Et iubar erigones: æquataq; brachia libræ:
Virosamq; nepam uidet: æmoniasq; sagittas:
Cornuaq; ægoceri gelidis humentia nimbis:

Et liquidos urnām rores uentosq; cientem:
Atq; dioneos lucenti tergore pisces:
Hinc dextra leuaq; faces ardore coruscas
Suspicit: et cœli claros examinat ignes.
Pleiades septem: quarum minor una latere
Dicitur et pluuias hiades pauidamq; capellam.
Post rapidum leporem iugulas et procyon ustum:
Morbosamq; canem et coruum cratera tenentem.
Inde coronate rutilans minoidis astrum
Et non longa situm post interualla sagittæ
Sidus: et ætheriis errantem tractibus hædum.
Orpheamq; liram et flammis lucentibus aram
Suspiciens cœli æternos meditatur honores
Cursibus alternis mundum ferri atq; referri
Ex austro in boream ex borea miratur in austrum
Et fieri ut gelidam tellus coniecta sub arcton
Dum bibit ætherios admoto sole calores
Mittis et humanæ reddatur idonea uitæ.
Mens calefacta deo: santisq; exercita curis
Atq; laborando uires et robur adepta
Altius it: semperq; magis terrena relinquit:
Iam superis admixta domos explorat et arcem
Et solium sublime patris quod plurima circum
Turba leues animi uolitant: decimoq; sedenti
Orbe deo assistunt uigiles: et cuncta fideli

Iussa ministerio peragunt: uersantq; rotatu
Sidera perpetuo quidam: mortalia quidam
Facta regunt: pressasq; graui sub mole tuentur
Corporis humanas mentes: et regna gubernant.
Omne per hos exercet opus pater: ipse quieto
Tranquillus sceptro sedet et complectitur orbem.
Virginis hæ curæ: seseq; oblita uirumq;
Miscetur diuis cœliq; palatia lustrat.
Atq; thoro recubans summo spatiatur olympo.
Nterea uirgo thalami dum sola recessu
Excubat occulto per longa silentia noctis
Fatidici uatis: quem ferrea turba gementem
In geminas secuit dentato robore partes
Codice uersato primum locus ille legenti
Obuius occurrit grauidam qui uirginis aluum
Præcinit et magni prolem mortale tonantis
Corpus et humanæ subituram incommoda sortis.
O fœlix nimium dixit quæcunq; futura es
Et matres longe ante alias dignissima uirgo:
Quæ paritura deum fruituraq; coelibe lecto
Magna senescenti renouas miracula mundo.
Non ego comuni patrum te labe uolutam
Crediderim talem cui dant oracula palmam.
Tu uetus extingues uicium sceleriq; reclusa
Limina concludes: tu protoplastis acerbam

Ingluuiem delebis ages noua sæcla nouumq;
Fœdus et humanum supra genus omne fereris.
Te tua: te uentura omnis mirabitur ætas.
Et tibi perpetuis ardebunt ignibus aræ.
O mihi: si tantum non est audere superbum:
Concœptus liceatq; tuos uultusq; tueri
Dicite carmeli: qui sancta silentia montis
Incolitis uates uatumq; æterna propago
Quos imitans tædas sum dedignata iugales
Dicite quae regio iubar hoc quae proferet aetas?
Credimus e terris uenturam an ab aethere sũmo
Lapsuram? tali ne hominum debetur origo?
Dumq; ita cœlesti mentem succensa calore
In laudes ignara suas prorumpit olympo
Labitur et ueniens fulgentes explicat alas
Nuncius: et celeri penetrat secreta uolatu
Limina ad ingressum subitae perterrita lucis
Extulit attonito titubantia lumina uultu
Et formam mirata uiri tabescere castum
Pectus et insidias metuens pallescere cœpit.
Aliger arguta reserans noua nuncia uoce
Pone metus inquit superis gratissima uirgo
Lætus ab ætheria uenio tibi nuncius arce
Aeterni iucunda ferens mãdata tonantis.
Conceptura nouos ullo sine semine fœtus

Et prolem paritura dei: materq; futura es
Stirpis olympiacæ tactus non passa uiriles:
Et deus ipse tuam ueniens labetur in aluum
Gressibus occultis: tuaq; intra uiscera corpus
Ipse sibi formans post nonæ: tempora phœbes
Exiet humanæ uelatus imagine formæ
Arma ferens pacis uenit: atq; salutifer orbi:
Propterea sanctam dabis attestata salutem
Nomina: in immensum crescet: uenturaq; magno
Secula consensu templis congesta superbis
Dona ferent illi: rutilo qua surgit ab ortu
Lucifer: hesperias et qua declinat in undas:
Qua micat arctophylax latum qua sustinet orbem
Axis inocciduus resonans qua nascitur auster
Imperio premet omne genus telluris et unde
Possessurus opes cœliq; habiturus honorem
Perpetuum et mundum æquatis recturus abenis.
Sed neque fulgentes auro radiante coronas.
Nec tyrios regum feret ornamenta colores
Non illi sublime domus dabit ardua culmen:
Marmora nec tollet subeuntibus alta columnis
Viuenti: non martis opus non ærea tela
Tractabit: rigido non oppida milite cinget
Nec ruet aerias arces: non æquora grandi
Classe premet: non hinnitus laudabit equorum.

Nec quæ bella mouent horrenti claſſica cantu:
Ferrea nec mittet captos in uincula reges:
Nec populo illuſtres ducet ſpectante triumphos.
Scilicet hæc homines curant: nos alta tenentes
Qui regimns totum damus hæc nō quærimus orbē
Non illi humana bellum eſt cum gente: ſuperbum
Spirituum genus atq; procax: atroxq; quod auſu
Diuinum ingenti iam uulgo uſurpat honorem
Impetit: huc belli uires: huc dirigit omne
Robur: et hæc agitur non ferro pugna: ſed aſtu.
Quid fieri maius poterit: q̄ trudere diuos
Sedibus antiquis et auito pellere regno?
Sed grauis humanas premit ignorantia mentes:
Nam quod promittunt uenturo oracula chriſto
Imperium mortale putant: uatemq; futurum
Terrena tantum ducunt a ſtirpe: deumq;
Eſſe negant: hinc errorum deſcendit origo
His deluſa dolis et eiſdem ambagibus olim
Perfida poſteritas longum ſperabit in æuum:
Speratamq; uidens non apparere ſalutem
Exiliiq; moras longi mirata nec audens
Vera ſequi nugis et ſpe paſcetur inani.
Felices annos: et quæ tua protulit ætas
Aurea non cæſar renouauit ſæcula: uerum
Tuq; puerq; tuus: nam primi dulcia mundi

Tempora conuerso coeperunt currere gressu.
Laeta quies oritur: niueis pax aurea pennis
Descensura leues humeris circumligat alàs:
Iamq; mei nocuos ignes: infestaq; terris
Sidera compescunt comites: oriona saeuum:
Icariiq; canis rabiem: pedibusq; rapinam
Stringentem curuis aquilam: terretemq; sagittam:
Caeteraq; ingratos hominum meditata dolores
Astra premunt: flammasq; iubent regnare fauẽtes
Nuncius haec: humilis firmato pectore uirgo
Imperio dixit magni parere tonantis
Cogimur: et miti curuans caput annuit ore:
Candida uirginitas: simplex prudentia: uelox
Et matura fides: humilisq; modestia totos
Laetitia impleuit coelos et sidera cantu:
Tum diuina grauem subitis conceptibus aluũ
Extulit: atq; sinus soboles extendit onustos:
Sicut in adductos penetrat cum lubrica folles
Aura: cauernosum surgens tumor exit in orbem.
Mirata est creuisse uterũ natura: suumq;
Esse negauit opus trepidas ut uirginis aures
Aliger afflauit coelesti nuntius ore.
Diuulgata polo res est: mysteria norũt
Aetherii ciues: mariae tunc aethere toto
Nomen honoratum: coeli cantata theatris

Virginitas fœcundia fuit nondum agnita nigris
Manibus: infernoue ioui: sub hypostasin unam
Naturæ cohiere duæ: quæ copula diuos
Gentis in immensum nostræ conuertit amorem:
Nec graue cœlitibus fuit ipsa relinquere summi
Tecta patris: nostraq; dies cum uirgine longos
Ducere et occulti reserare negotia coeli:
Ipse puellari forma mentisq; decore
Lætior accito diuum pater agmine: sanctos
Alloquitur ciues: circunstantemq; coronam
Spirituum: alloquio patris exultauit olympus.
Vtq; prius multa sublimem laude puellam
Extulit illustres attauos et nomina clara
Gentis iessææ referens delataq; coelo
Sacra: piosq; animos antiquæ stirpis inanem
Luciferi ostendit sedem. contermina semper
Regali fuit illa throno: sceptroq; tonantis
Tum memorans ueteres rixas primæuaq; bella:
Cur non una omnes habeant habitacula diui:
Discretiq; locis habitent: quare altior illos
Orbis habet: cur lunam alii: cur cyprida quidam:
Mercuriumq; colant: cur sic partitur olympum
Lex æterna docet: cur eant in sidera mentes
Terrigenæ: quæ nam ratio persuaserit illis
Deberi aetherios coelestia tecta per orbes

Monſtrat et hæc dictis poſuit ſententia finem.
Sicut luciferi locus hic ſublimior inter
Eminet æterni numeroſa ſedilia regni.
Sic uirgo: quam parua domus anguſtia claudit
Et mariam preſſæ monſtrauit acumine uirgæ:
Humanis animis longe eſt præſtantior: illi
Non fati ratio non coeli mobilis ardor.
Deſtinat hoc ſolium ſed lege cohercita mẽtis
Liberatas et noſter amor. ſic fatus: at omne
Lætitia fremuit coelum: diffuſa uoluptas
Coeleſtes animos rapuit: ſonuere theatra
Plauſibus: aſſenſu ſuperum uulgata per omnis
Elyſii campos: magni eſt ſententia patris.
Temporeq; ex illo ſemper toto æthere uirgo eſt
Angelicis prælata choris: et dignior omni
Agmine ſpirituum rutilo: cyllenia quantum
Marte minor flamma eſt uel quantũ delia triſti
Cædit auo: telluſq; Ioui uenus aurea phoebo.
Iunctus erat ſoli trepidæ non immemor helles
Corniger: orion non exurgebat et argo
Palluerat: gelidam uergens auriga ſub arcton
Praecipiti curru nitido ſub apolline tectus
Ibat: et occiderant hiades hædiq;: parenſq;.
Tollere fulgentem medio nox humida curſu
Cæperat egoceron: primiſq; emiſſus ab undis

Spectabat geminos erecta fronte cadentes.

p Lena deo mater: fœtuq; animosa latenti
Trans iuga trās altos saxosa cacumina mōtes
Se tulit ad sera fœcundam prole parentem
Cognatāq; nurum partus uisura beatos
Virgineoq; sinu paruum strictura nepotem:
Dumq; uiam carpit pedibus calcata pudicis
Gestiit immensum tellus et dulcia longo
Tempore seruauit presso uestigia dorso.
Tota uenustatem regio mirata decusq;
Aetheriæ frontis: fusumq; per ora pudorem.
Arrisit procul omnis ager nemus omne uirentes
Exorto iam uere comas curuauit: et ibat
In flores tunc omne solum: flagrantia rura
Purpureas passim uiolas: et candida passim
Lilia fundebant: nitidis e fontibus undæ
Voluebant dulces cursu crepitante susuros.
Assyrii colles assurexere: taboris
Se iuga flexerunt: dominam speculatus ab alto
Vertice carmelus caput inclinauit apricum.
Coniferas pinos: et odoriferas cyparissos
Blandior alternis flectebat nutibus aura
Aura laborantis tenui spiramine circum
Colla sinusq; uolans et candida uirginis ora.
Terra suas monstrabat opes et lucidus æther

Nubibus expulsis uultu ridebat aperto.
Crinibus auratis solitoq; decentior acres
Sol urgebat equos tersoq; ardebat olympo.
Qualis erat prima genitor qua condidit illum
Luce deus: quom clara nouis splendoribus astra
Alta per insuetos ferrent uestigia gressus.
Attulerat sextum grauidæ iam delia mensem
Et pleni languebat anus sub pondere uentris.
Hæc erat hismeræ claro sata sanguine magni
Zachariæ coniunx: cui nomen helisabet annis
Iam grauis: hæc longo sterilem se fluerat æuo.
Oranti tandem diuum data munere proles
Indice porrecto demonstratura tonantem:
Et lotura sacro uenientem flumine turbam.
Vt consanguineas iunxerunt oscula matres
Mutua: et iniecti strinxerunt colla lacerti
Grandior afflatu uicini numinis infans
Gestiit et subito dominum confessus honore
Maternam insolitis concussit motibus aluum.
Tunc anus aduentu charæ lætata puellæ
Et succensa deo dixit tu ne illa propago
Expectata diu nobis promissaq; nostris
Patribus et sacro uatum celeberrima cantu:
Quam mea iam sero genuit matertera partu?
O decor o summo facies digissima coelo

Te tandem terris superi ostendere: quid ultra
Tristia primæuæ flemus conuiuia matris?
O ueterum spes longa patrum: spectabilis almam
Quæ reparas aurora diem: quæ distulit ortus
Nox tam longa tuos quæ causa ignota sub umbris
Hoc illustre iubar tenuit: nec protulit ante
Lumen olympiacum radios? o q̄ta sepultos
Cura tui proauos tenuit. panduntur ab alto
Aethere felices anni: noua nascitur ætas.
Sidera tu mundo reseras: tu tartara claudis:
Tu genus instauras hominū: profugāq; paterno
Soluis ab exilio gentem: fortissima certe
Delbora bellattrixq; potens: animosa uirago
Quæ ducis assyrii caput atq; fluentia tabo
Colla secans pauidos hostes dare terga coegit.
Ipsaq; persarum quondam gratissima regi:
Quæ genus ulta suū summo dedit oscula sceptro
Clara fuit multoq; nitens resplenduit ostro.
Hæ summum meruere decus laudemq; superbam:
Tu tamen has omnis superas: tu sæcula portans
Aurea feminei tollis conuitia sexus.
Iam deus antiquæ commissa piacula fraudis
Ponat: et irasci terris iam desinet æther.
Fortunata parens felixq; uiscere sancto
Progenies: sanctaq; puer: qui clauditur aluo.

Non erit hæc tua uana fides: nec muneris huius
Latorem frustra credendum est æthere missum.
Ipse pater: qui coepit opus formabit ad unguē:
Irrita nec tantæ fient exordia laudis:
O me felicem tua ꝙ licet ora tueri:
Sicq; tuos olim liceat mihi cernere partus:
Atq; meo gestare sinu: q̃ læta futura est:
Quã iucunda dies: quom nostra tuebimur ambæ
Pignora uersari simul: atq; incedere iunctis
Gressibus et læta fari et colludere fronte.
Vna ætas ambobus erit par cura par aeui
Terminus: et uiuent una duo pectora mente.
Quã bene mortali superum clementia morbo
Consuluit: uulnus uirgo: medicamima uirgo
Contulit: illa necis: dedit hæc primordia uitæ.
Illa tulit belli causas: hæc semina pacis.
Illa uenenosæ stygiis lactata megeræ
Vberibus gelido conceptum pectore uirus
Expuit in natos nigroq; afflata colubro
In genus omne suum spumam eructauit auerni:
Cuius odor postq̃ cœlos et tecta tonantis
Attigit: extemplo ualuas offensa patentes
Numina clauserunt: totusq; excanduit aether:
Ista salutari totam se proluit imbre
Nectarei fontis: uitalia pocula dulces

Ambrosiæ succos plenis crateribus hausit:
Mellifluosq; bibens latices: quos magnus ab hortis
Helias eois mittit se in flumina uertit
Lactea: quæ semper plenis currentia ripis
Omne solum lustrant: hæc ad spectacula uersus
Ipse pater clausi limen reserauit olympi:
Vnde igitur mihi tantus honos unde ista repente
Gaudia prorumpunt? ut semine plena tonantis
Fœmina sacratos ferat ad mea limina gressus?
Hæc anus: at senior uocis cui clauserat usum
Imbecilla fides cano uenerabilis ore
Signa dabat: flexaq; dei ceruice parentem
Hospitio suscepit ouans: oculisq; manuq;
Aethera monstrabat prius et mox hospitis aluum.
Regia parthenice diuino afflata calore
Iucundum cecinit carmen: non lesbia tale
Fœmina: facundi non teia musa, poetæ
Non satus eumolpho non ipse oeagrius orpheus
Non sonuit dircæa chelis: qua docta superbit
Græcia: qua sese iactat cadmæa propago.
Id quamq̄ nostro minus est tractabile uersu
Subiiciam tamen et sensum non uerba reponam.
Magnifice regem mea mens extollit olympi:
Et deus exhilarat sancto mea uiscera plausu.
Vidit enim pectus supplex humilemq; ministram:

Ingentiq; meos ueſtiuit numine ſenſus:
Propterea uentura canent me cuncta beatam
Sæcula. namq; modis in me ſurgentia miris
Omnipotens rerum miracula ſuſcitat auctor.
Ipſius æterno clementia flumine torrens
In genus omne fluit, ſicut de doridis aluo
Perpetui uoluunt plenis uada curſibus amnes.
Explicuit forti uires: animumq; lacerto
Atq; ſuo elatas diſpergens robore gentes
Eruit excelſos: humileſq; in ſceptra uocauit.
Eſuriem ſaturans inopum: dimiſit inanes
Qui terræ rimantur opes. diuina uidentis
Suſcepit miſerans pueri genus: atq; fidele
Semen: ut antiquis reſponſa parentibus olim
Habraamo natiſq; dedit: proliq; nepotum.
Luna ter umbroſum radiis impleuerat orbem:
Iunctaq; fraternos totiens ammiſerat ignes:
Quom coetu comitata graui dauidica uirgo
In patriam reduci flexit ueſtigia greſſu.
Humida littoreus iam brachia tollere cancer
Coeperat: et claros procyon abſcondere uultus.
Et iam flaua ceres campis albebat apricis.
Fronde coronatus matura per hordea meſſor
Ibat: et in curuis ſpoliabat falcibus agros:
Iam longo ſudore madens: grauibuſq; flagellis

Robustas armata manus: tritura per omnes
Assyriæ campos: et dulcia rura coaspis
Sternebat fragiles calamos: paleasq; uolantes:
Atq; sub ardenti sonitum dabat area phoebo.
Pallida conceptum facies prodebat: et aluus
Maiori suspensa sinu: pectusq; leuatum
Exili uox clausa sono manifesta latentis
Signa dabant foetus: nam nec celare tumorem
Cura fuit: nunq̃ foecundi pondera uentris
Dissimulauit agens tenues ad pectora uittas.
Sicut.n.trepidare facit mens conscia culpæ
Sic animi simplex probitas: et cognita uirtus:
Efficit impauidum pectus: fugit impius ultro:
Iudiciumq; pauet: frontem pius audet apertam
Tollere: nõ regis uultũ: nõ iudicis ora
Non rigidos lictorum enses formidat: ut acres
Non metuit flammas aurum: non uerbera ferri
Dura potens adamas: nec onustæ pondera palmæ.
Arx est ipsa sibi uirtus: ipsa eruit arces:
Ipsa feras: hominemq; domat: non horret inermis
Ire per hostiles cuneos: inimicaq; castra.
Hoc externa docent: et nostræ plurima gentis
Quæ facerent exempla fidem: cur sceuola dextram
Misit in ardentes prunas: et brachia flammis
Exurenda dedit: pauor est tot millibus unus:

Quem propriis uirtus gladiis armauit et hasta.
Cur tranauit aquas: tiberinaq; flumina uirgo:
Cui populus statuam posuit romanus equestrem?
Cloelia quo clypeo tuscum: quibus ensibus hostē
Vicit? ei lorica fuit catapultaq; uirtus.
Fortior una uiris ducibus præstantior una:
Cautior una fuit mulier: cui prouida uirtus
Præstitit ingentes animos et ferrea corda
Quom ducis ausa fuit correpto guttura cultro
Stringere et in peram caput insertare tyranni.
Regulus ad lybicas iterum freta nauigat arces
Impauidumq; ultro caput ad tormenta reportat.
Prætereo christi passos immania testes
Funera: laurentiq; ignes: pauliq; cathenas:
Atq; reuertentē sua per uestigia petrum.
Aspice ridentem siculi mandata tyranni
Zenonem: et regis uersos in uulnera ciues.
Sed quid rem minime dubiam fulcire probando
Prosequimur. nihil est uirtute potentius: ergo
Parthenices moniti exemplis: quæ scimus olympo
Grata sequi studioq; opus est seruare tenaci:
Quod superi laudant quid si mortalia linguis
Ora uenenatis carpant? sub iudice cœlo
Viuendum: demens quisquis mutabile uulgi
Viuit ad arbitrium: nobis concordia diuum

Sola sat est: si quando meos deus arbiter actus
Approbat indoctæ quid me contraria turbæ
Flectit ab incœpto uitæ sententia cursu?
Non erat hæc semele bacchi non ilia mater
Romuleæ gentis nec magna atlantias hermis
Maia parens danae ue auri delusa nitore.
Non erat alcidæ genitrix nec agenore nata
Filia nec cæi nec se mirata iuuencam
Inachis illicitos falso quæ nomine partus
Admissumq; scelus titulo uestiret olympi.
Hæc erat alma parens ueriq; insigne tonantis
Hospitium: regis superum immortale sacellum.
Et quoniam diuum tenuit consortia semper
Plusq̃ hominum superis fidens neglexit inane
Iudicium: nugasq; hominum: miracula uentris
Esse dei si norat opus cur debuit ullis
Occultare dolis? ipso quas auspice coelo
Debuit insidias hominumq; bella uereri?
Quas trepidare manus? igitur secura tumentem
Ipsa sub ora uiri sine fraudibus attulit aluum.
Vir tamen occurrens ut uirginis ora reuersæ
Pallida conspexit tumidumq; exurgere uentrem
Saucius: ut nigro: qui nescius obuiat angui
Obriguit: gelidum tremuit sine sanguine pectus.
Dissimulat tamen: et ficto tegit ore dolorem.

Quid faciat quo se uertat qd deniq; captet
Consilii nescit: ceu quando ignota uiator
Compita defixæ incumbens exanimat hastæ.
Vt iactata salo uarios secat æquore cursus
Nauis et arbitrio uenti bacchatur et unde:
Nunc surgente freto pressa salit ardua puppi:
Nunc ruit in proram: fundoq; illisa carina
Dat gemitum: resonant borea insultãte rudentes.
Sic incerta uiri secum luctatur: et œstro
Mens agitata graui curarum fluctuat æstu.
Dumq; ita cuncutitur nigris nox humida bigis
Induxit somnos et inertia presserat altus
Membra sopor: celeri quom nuncius æthere lapsu
Venit: et has mira simulauit imagine uoces.
Sancte senex quæ tanta tuam uesania mentem
Impulit: ut tantum credas in uirgine crimen?
Pone leues animos: claudiq; sub illius aluo
Disce deum: sicut uirides produxit aronis
Virga carens humore comas: floremq; coruscum.
Sic ignara uiri diuinum regia uirgo
Semen: et ætherios accepit uiscere partus.
Coeleste est: quod cernis opus: tuq; ipse minister:
Et custos utriq; datus nato atq; parenti.
Sic maternus honor: sanctæq; illesa manebit
Fama pudicitiæ: neu qs temerarius ausit

In caput illius quicq̄ crudele minari.
Adde q a stygiis nesciri manibus istos
Vult, deus ingressus, occulto tartara marte
Venit et ardentem debellaturus auernum.
His igitur curis liber: ne despice sanctum
Virginis os et dulce decus moresq; uenustos.
Incipe mentis inops placidi cognoscere cœli
Munus et hospicio magni lætare tonantis.
Hinc decus æternum referes: hoc munere nomen
Immortale paras: partemq; acquiris olympi:
Crede fides est grata deo: quia credidit ultro
Seminis est nostri princeps habraamus : et auctor:
Nil magis auertit coelum a telluris amore
Quā scelus ingratæ mentis: quæ corde maligno
Muneris auctorem nullo dignatur honore.
Propterea solymis fatum graue finibus instat:
Nam neq; numinibus pro donis uota futuris
Vlla dabunt: sed dira leues in curia turbas:
Et stupor obtusæ mentis: commenta dolosq;
Texere compellet: fraudemq; nouere nefandam.
Tu coelum: superosq; petes: multo ante beatam
Virgineos inter coetus tibi uidimus ædem.
Infelix quicunq; dies producit in illud
Exicium. patriæ tantas: cui cernere clades
Fata dabunt: phrygiæ celebrata incendia troiæ:

Atq; numantini strepitus libycæq; ruinæ
Et pulchræ casus ephyres: thebanaq; bella:
Atq; syracusii planctus et quicquid acerbi
Hactenus ardenti mauros exercuit ira
Excidiis collatum istis: tam sæua futura est
Tempestas: horrore caret et mite putatur.
Romanas acies solymā deus armat in arcem
Ingentiq; parat genus hoc abolere tumultu.
Ille ego qui uetui quondam tibi uirginis huius
Concubitus ista e cœlo noua nuntia porto.
His abiit dictis: et iam lux prima rubentes
Leucotheæ thalamos lustrans pallentia noctis
Nubila siccabat: uenerisq; emerserat astrum:
Astrum: quo gelidi ueniunt in gramina rores
Quodq; reuertentem prædicens lumine phœbum
Porrigit exiles umbras: quæ gloria solum
Est concessa tribus ueneri phœbo atq; sorori.
Talibus admonitus discusso membra sopore
Explicat et largo senior conuiuia luxu
Accelerans cogit ciues et gaudia totis
Læta ciet turbis: splendet domus: atria multa
Fronde uirent: agiles cursant per tecta ministri
Dumq; aulea trahunt et uersicoloria tectis
Vela ligant pueri simplex et garrula turba
Apparere procul pendentia brachia tanq̄

A torace cadant uarios sine pectore uultus
Et quasi trunca uirum mirantur corpora tolli.
Ecce puellaris chorus: et uenerabile matrum
Agmen adest: uehiturq; seni noua nupta marito.
Non tuba non citharae deerant caua tibia cantus
Nunc phrigios nunc meonios nunc dorica uersat
Carmina: iucundo resonat uicinia plausu.
Discumbunt: dapibusq; fames ubi pulsa: ministri
Reliquias et crusta legunt: cristalina tollunt
Myrrhinaq; albentes maculas ubi purpura cingit
Vasa corinthiacis crateribus æmula: mensas
Sublatis spoliant mantilibus: una decore
Præcipuo fuit: occiduus quam miserat atlas
Littore de libyco citreæ de semine syluæ.
Hanc circundederant uariis emblemata signis:
In quibus elato sternebat uulnere sanson
Allophylos: malamq; manu uibrabat onagri.
Et latis raptos humeris cum cardine postes
In montis rapido cursu iuga summa ferebat:
Missaq; per segetes oleasq; incendia late
Nubem eructabāt fumi cœloq; uolabant:
Mellaq; percussi stillantia ab ore leonis
Pascebant heroa: liquor de dentibus ibat
Plurimus: et sitibunda uiri saliebat in ora.
Et septemplicibus soluebat brachia uinclis

Ore tonas oculis ardens uultuq; tremendus:
Atq; oculis captus dextra leuaq; columnas
Ruperat et fractis ruerat domus ardua tectis.
Fulcra toreumatibus suberant tornata recuruis
Artis opus tyriæ. prima hæc spectacula discus.
Obtulit: a salibus paulatim ad seria sermo
Flectitur: et per facta patrum memorãda recurrit.
Sermo erat antiqui senis insperata uoluptas
Et melior fortuna orbam cui lumine frontem
Rettulit in lucem fellis medicamen aquosi.
Tempore quo primæ surgebant moenia romæ
Et numa diuinos ritus et sacra docebat.
Vt duce comperto iuuenis uenisset in orbem.
Cui nomen medea dedit cum phasidis agros:
Thessalaq; æsonidæ fugisset regna mariti.
Vtq; uir octauus foelici sorte puellam
Duxit: et a medo diues remeabat araxe.
Quaeq; recedenti natae mandata parentes
Tradiderant inter lachrymas iterataq; saepe
Oscula narrabant: et facto fine quierunt.

Parthencies liber. iii.

Am mare iã tellus italo pterrita marte
Caesaris ipsium romanaq; iura ferebat.

Pax erat: et domitum late placauerat orbem
Tuta quies: nusq̃ litui: non arma sonabant
Et sua bifrontem claudebant limina ianum.
Nudus in herbisecam redigebat martia falcem
Arma faber segnes fodiebant ensibus agros.
Iam marius cimbros rhenıq; subegerat arua
Iulius audaces araris rhodaniq; colonos.
Aemathium paulus regem graecosq; loquaces
Duxerat insigni capitolia ad alta triumpho.
Hesperiam mauros numidas libyamq; potentem
Scipiadae magnus nilum syriamq; arabesq;
Hyrcanosq; sinus et pontica regna fretumq;.
Quod phryges et cylicũ disiungit ab hellade cãpos
Vicerat. euandri collem metuebat olympus.
Et tyberim magno pater ennogisæus honore
Suscipiens inter nymphas et numina ponti
Ducebat septum: celebriq; in sede locabat.
Læta ceres agris cultum referebat: et altum
Fumabant presso robusti uomere tauri.
Augustus rerum dominus regna oppida et ipsos
Indigenas redigi in scriptis mandarat et ibant
Cæsareis omnes censum nomenq; daturi
Praesidibus ueterem patriam dauidis ioseph.
Cum consorte graui bethlemica regna petebat.
Iamq; suburbanas aedes intrarat et urbem

Turba freqūēs cōplebat: erant plena omnia multo
Hospite: et ingenti strepitu: pleneq; sonabant
Confuso clamore domus: promiscua uulgi
Congeries atra sub apertis nocte iacebant
Porticibus: nulloq; tegi uagus aduena tecto
Iam poterat. sicut populo cum maximus omni
Pollutus ueniam scelerum post quina sacerdos
Lustra uocat turbas romana in templa fideles.
Propterea exesi montis sub rupe cauata
Ligna senex ramosa ferens ex arbore cæsa
Paruula congesto fixit præsepia fœno.
Et circum iumenta locans asinumq;: bouemq;
Fraxinea strauit saxosa cubilia fronde:
Fomiteq; apposito circum de marmore flammas
Excutit: et claris noctem fugat ignibus atram.
Binaq; saxa uix lapidoso ex aggere uellens
Pronus humi duo scamna breuem cōuoluit ī usū.
Admotaq; uxore focis stridentia postq̄
Ligna diu lachrymas: nebulaq; humente uapores
Eiecere graues oculis et libera pulsis
Vndiq; flamma micat fumis spelæa ligato
Claudit: et hybernum prohibet uelamine frigus.
Mox inopem e dorso cœnam deportat aselli
Cantarus et passae cereris cum frugibus uuæ
Carica iuglandes et cum cariotide mala:

Et ſiliquæ dulces et parui caſeus orbis
Deliciæ ruris nocturnæ hæc pabula menſæ.
Vt dapibus ſedata fames: de tempore partus
Colloquium ſubiit: nonum iam currere menſem:
Natalisq; inſtare dies ut conſtitit: orant
Ante grauaſcentem ne ſarcina deſerat aluum:
Quã patrium limen repetant: notoſq; penates.
Propterea tardæ quantum ualuere ſenectæ
Inualidæ uires mariæ curam exhibet omnem
Solicita pietatæ ſenex: iam languidus ignis
In cineres ibat: leuibuſq; albere fauillis
Cœperat: et blando nutabant lumina ſomno.
Veſtibus explicitis ægra cum coniuge feſſus
Procumbit ſenior: tepidoq; obductus amictu
Stertit: anhellanti ſtertit ſpelunca ſuſuro.
Deciderant umbre nemorum: ſine crinibus omnis
Arbor erat: nidoſq; auium monſtrabat inanes.
Stabat apex lydi gelida niue candidus hemi.
Taurus hyperboreos albenti uertice flatus
Accipiens hyemem aſſyrias ſpargebat in urbes.
Mœnalon: et rhodope pholœn: erymãthon: et oſſã
Idæas rupes: apoeniniq; cacumen
Exuerat frigus penetrans aquilonis acuti:
Siccaq; brumales urebant arua pruinæ:
Aſtrictiq; citos undis glacialibus amnes

Perdiderant cursus: et clause uitrea nymphæ
Tecta subintrabant: tepidis ubi mulciber antris
Conditus hybernat. sic sanguine tinctus enipheus
Ausonio: sic thrax pindo qui labitur hebrus:
Populiferq; padus lacedæmoniusq; eurotas:
Et tanais gelida celerem: qui diuidit undam
Hyrgis aqua: scithicusq; hypanis: xanctus symoisq;
Vix arabes horti: calidæ uix arua syenes:
Vix ager hesperidum: uix ipse uirebat hymetus.
Halcyonis fœtæ uariis noua pignora pennis
Iam tolli audebant: primosq; efferre uolatus.
Attulerat medio nox alta silentia cursu.
Astraq; per tenebras tremulus ardentia flammis
Lustrabant dubio frigentem lumine terram.
Occiderant ignes: et calligauerat antrum:
Quom subito matris clausa puer æditus aluo
Expulit umbrosam coelesti lumine noctem.
Aduenere chori superum: promptiq;: agilesq;
Dulce ministerium nato exibuere tonanti
Et dulces cecinere modos. tulit ora repente
Territus hac nouitate senex: et strata cubili
Membra leuans: pueri numen recubantis adorat.
Iam leuis: et partu nullos experta dolores
Sustulit infantem uirgo: pannisq; uolutum
In præsepe tulit. iumentorumq; sub ora

Mitia: ubi tractis alternus anhelitus auris
Spirabat pueri tepidos in membra calores.
Fortunata ambo: atq; omni prælata ferarum:
Et pecudum numero: seu sit quæ lactea cyro
Vbera porrexit: seu sit quæ lucet in astris
Hirta iouis genitrix: seu sit: quæ pauit iberum
Cerua ducem. cædant phrygii: qui sancta leones
Plaustra deum matris subeunt: bacchiq; ministæ
Lynces: et rapidæ truculenta animalia tigres:
Et lupa: quæ geminos aluit mauortia fratres:
Quiq; trahunt martis currus: phoebiq; iugales.
Vos sola e cunctis diuini conscia partus:
Infantiq; deo primum exibuistis honorem.
Discite primates orbis: qui sceptra tenetis:
Tegmine qui bifido frontem: qui sacra rubenti
Tempora uelatis pileo: quibus ora superbo
Inflat honor fastu: miseram non temnere sortem.
Hic puer obscuri quomprimum limina mundi
Attigit: elatæ docuit deponere frontis
Alta supercilia: atq; humilem uestire figuram.
Prima hæc in nostros obiecta est machina mores:
Informemq; ista reparauit imagine uitam.
Mitia sic iumenta inter mitissima proles
Virginis innocuæ iacet: ad spectacula toto
Coelicolum conuersa cohors miratur olympo.

Ima caper coeli cancer ſuprema tenebat:
Et caput attollens ſæcli regina uetuſti
Erigone: iunctoſq; uidens deſcendere piſces
Proſpexit teneros clementi lumine partus.
Sunt quoq; qui ſummũ trãxiſſe per æthera caudã
Fronte ſub ardenti merſa phlegethonte draconem
Commemorent: geneſimq; uelint feciſſe ſiniſtrã.
Sed pia uirgineæ prolis clementia legit:
Ipſa ſibi genus id fati: non aſtra tulerunt.
Nam neq; ſublimi dominum: qui regnat olympo
Credimus a coelo in poenam uiolenter adactum.
Tum quoq; montanis lætum paſtoribus agmen
Diuorum apparens regem clamauit olympi
Quærite: qui natus modico iacet abditus antro.
Ite citi: nec uos nox in tepmeſta retardet.
Candida formoſæ iam pendet ad ubera matris:
Infantem fouet ipſa ſinu: noua gaudia mundus
Accipit: et rerum melior contexitur ordo.
Deſcendit promiſſa ſalus: pia numina mundo
Seruauere fidem: fœlicia ſæcula currunt:
Et cum prole noua cœlo noua labitur ætas.
Pax noua terrigenis oritur: noua gloria coelo.
Hæc diui: greſſus illi mouere citatos:
Ingreſſiq; lares dulcem uidere puellam
Paſcentem teneros lactenti pectore partus:

Nam iubar immensum cœlo deduserat infans
Illustriqꝫ die noctis disiecerat umbram.
Mirati lucem insolitam: summumqꝫ decorem.
Virginis osqꝫ uiri sanctum capitisqꝫ uerendi
Caniciem sacram: pulchræqꝫ simillima matri
Pignora uirgineum labris mulgentia pectus:
Poplitibus flexis miti sub imagine clausum
Numen adorarunt: mox ad sua septa reuersi
Miserunt celebrem uicina per oppida famam.
Nō erat oleniā fama hæc nutrire capellā
Cretæa sub rupe iouem: neque tecta canistris
Pascere cecropias uulcania furta sorores:
Sed faustos uenisse dies: sperataqꝫ multum
Tempora: quæ uates: quae prædixere sybillæ
Tempore uoce loco uariis: at sensibus iisdem
Disparitas facit ista fidem: nam persica primum
Hæc cecinit: post hanc lybicæ telluris alumna:
Delphicaqꝫ: et cumas ueniens a chalcide uirgo:
Antiquumqꝫ trahens cognomen ab aequore rubro
Et samia et regi: quæ terna uolumina prisco
Attulit: angustaeqꝫ fretum: quam nominat helles:
Et phrygio nutrita solo: quæqꝫ ardua tecta
Tyburis et magnae coluit iuga proxima romæ.
Hæc: cum diuinos cultus: et sacra pararent
Augusto cum plæbe patres cita tyburis arcem

Liquit: et ingentes ueniēs ad cæsaris aulas
Fulgentem nitido monstrauit in æthere circum
Irideq; inclusam parua cum prole parentem.
Atq; manum tendens: uultuq; ad sidera uerso
Ille puer deus est inquit: tu desine cæsar
Velle colli: pueroq; aras: et templa relinque.
Ille regit cœlos: atq; immortalis olympi
Possidet imperium: et fatalia temperat astra.
Ille facit pronam tauri incandescere frontem.
Et titanis equos ad aquatica brachia cancri
Flectit: et ardentem sub uirgine temperat æstum.
Atq; suas seruare uices uaga sidera iussit.
Chironem torpere gelu caprumq; niuosis
Imbribus: et glacie strictos requiescere campos.
Messibus æstantes: hyemē niue: purpureum uer
Floribus: autūnum pomis: et frugibus implet:
Casmataq;: et terræ motus: uentosq; sonantes:
Imbriferasq; facit nubes: fulmenq; per ipsa
Nubila contorquens uiolentos excutit ignes.
Ille fretum leuat: ille premit: uitæq;: necisq;
Lora tenens: superis leges imponit: et orco.
Tu sceptrum mortale geris: te serica nondum
Regna: nec eoæ nouerunt littora terræ:
Nec scythiæ glaciale fretum: neq; conscia nili
Principio tellus: nec inhospita rura sienes:

Parua breui te roma sinu concludit: et audes
Te superis æquare? uiamq; ad sidera tentans
Tendis ad obscuræ pallentia flumina læthes.
Pone precor cæsar fastus auguste superbos:
Teq; licet tractes uastæ telluris habenas:
Esse sub immenso positum reminiscere summi
Principis imperio: cui rerum æterna potestas.
Hæc ait: et patrios petiit sic fata penates.
Iam puero iuxta mores: legemq; paternam
Nomen: et indigenæ dederant insignia gentis:
Membraq; pertulerant cultros recutita cruentos.
Quom nouus eoo criniti sideris ardor
Mouit ab orbe magos: qui uel quia forsitã astrum
Ante diem partus multo uidere: uel ipsa
Quod iumenta magis cursu uenere citato.
Immensum paucis iter exegere diebus.
Herodis monitu: postq̃ monstrata tonantis
Tecta subingressi: puero tria dona dedere.
Ad persas aliud per iter rediere colonos.
i Amq; quater decies croceos titonia coniunx
Extulerat uultus: postq̃ lucina beatos
Miserat in lucem coelestia semina partus.
Cepheus occiderat: iam sol lustrabat aquari
Vicinas aquilæ partes: uerisq; redibat
Temperies: zephyros pulsis aquilonibus atlas

Soluere tentabat: cœliq; aperire decorem.
Regia post partum uirgo: quæ limina nunq̄
Liquerat: et breuibus tectis abscondita: nondum
Venerat ad solymas arces: altamq; sionem:
Preuigil ante diem petiit cum prole: uiroq;:
Et cum pauperibus donis salomonia templa.
Munus erat ueteri gentis de more pudicæ
Turturis: aut paphiæ duo pignora parua colūbæ.
Ista sacerdoti solymæ paupercula matres
Munera pro natis deferre in templa solebant
Luce quaterdecima: minor hæc tamē hostia: maior
Agnus erat: lex ipsa noui post tempora partus
Ante maritales thalamos intrare negabat.
Tum meritis longoq; senex uenerabilis æuo:
Et claro simeon uultu: niueaq; decorus
Canicie plusq̄ grauitas anniq; sinebant
Sollicito gressu celsam properabat in ædem.
Sanctus enim: qui munda solet per pectora labi
Spiritus: incessu celeri simeona ferebat:
Vt uoti fieret compos: matriq; futuros
Euentus rerum caneret: sæuosq; dolores:
Ne collata sibi forsan mysteria uoluens
Efflueret fastu pectus muliebre superbo.
Hunc deus assiduis orantem fletibus olim
Audierat tandem: et noctis responsa per umbrā

Tradiderat non ante sui uentura sepulchri
Funera: q̄ fracto deus illucesceret orbi:
Inciperentq; nouæ noua sæcula currere gentis.
Hic igitur dulcem materno a pectore natum
Accipiens lætis animis: et fronte serena
Dulce deo carmen: meritasq; exsoluere grates
Cœpit: et ex alto missam clamabat olympo
Progeniem: et priscæ uenisse piacula culpæ:
Et sic fatidicis soluit sua uocibus ora.
Iam mea sancte pater: fueras uelut ante locutus:
Vltima pacifico concludis tempora fine:
Namq; salutarem partum tua maxima dona
Vidimus his oculis: his sustentauimus ulnis.
Immensam referas lucem: populiq; sub ora
Mittis. ut omnigenas coelesti lumine gentes
Clarificet: crescatq; tuæ noua gloria plaebi.
Tum matri conuersus ait: tua pectora uirgo
Langor: et ingenti dolor implacabilis ictu
Stringet agens altum: moesta i praecordia uulnus.
Tu genitum flebis plusq̄ fleuere sorores
Heliades fratrem: plusq̄ uaga luxit osirim
Vxor: et andromache paruum astyanacta: ceresq;
Progeniem a nigro raptā plutone sub umbras.
Heu miseram halcyonem uideor: tristemq; uidere
Thesea per dios ariadnam querere campos:

Tantalidem fletu lachrymis ciſeida uinces.
Sed patere: et forti tolerans fer omnia mente.
Mercibus his emitur cœlum: taliq; petuntur
Aetherii portus: et uitæ littora uento.
Ipſe tibi uires deus impluet: ipſe cadentem
Eriget: et tecum caſus comes ibit in omnis:
Et tandem lachrymæ in riſus: indulcia moeror
Gaudia tranſibit: toto ueneraberis orbe.
Terrarum: et ſummi regina uocabere cœli:
Ipſe ſalutari ſocios ubi lauerit olim
Amne puer: noſtrumq; ad ſe genus omne uocarit:
Terrigenae tibi ſacra ferent. tibi candida ſeruat
Saxa paros: tibi thura legūt adolenda ſabæi.
Ipſe tibi largos dudum carmelus honores
Cogitat: et natos felicibus educat antris:
Qui tibi perpetuam niueo teſtentur amictu
Mundiciem: montisq; tuum cum nomine nomen
Aeterna compage ligent. tu mundior auro:
Tu niue candidior: ueneris tu clarior aſtro.
Nec tua uirginitas partu uiciata: nec ullis
Iſte tuus poterit maculis nigriſcere candor.
Propterea nec adhunc fueras obnoxia morem
Legitimum: et iuſte poteras his parcere donis.
Tempus erit: quo ſera olim noſtri memor ætas
Hac ſacrum ſolenne die tibi ponet ad aras:

Luminaq; ornatae longo feret ordine pompæ.
Tunc tuus aurata gradiens in ueste sacerdos
Carmina nostra canet: nubemq; effundet odoram.
Templa per: et gratum rapiet procul aura uaporē
Et quoniam uestris mea sunt uestigia plantis
Obuia: posteritas hanc appellabit hypantem
Voce diē graia: crebrisq; erit ignea tædis.
Haec senior uates. eadem præsaga canebat
Assidue: et repetens turbas uulgabat in omnes
Anna deoq;: quæ longa sui sacrauerat æui
Tempora. non illam noctes excedere templo
Non cogebat hyems: non ignea solibus æstas:
Cunctaq; sub memori seruabat pectore uirgo
h æc igitur famæ nouitas: cœliq; per altos
Incedēs tractus uultu noua flamnia corusco
Inuidiæ stimulis: odiiq; ardente ueneno
Succendere animos regis: mentemq; superbam.
Rex erat herodes solymis: de sanguine cretus
Gentis idumeæ: sceptrum iudæa propago
Perdiderat: saeuumq; ferens inuita tyrannum
Ammissos regni ueteris plorabat honores.
Ipse igitur regis metuens haec signa futuri
Protinus: innocuo betlemica rura cruore
Tinxit: et effusa ingenti per tecta: per agros
Caede domos lachrymis impleuit: &aethera plāctu

Mœrentes erebri campos insontibus umbris:
Sed neque: quod scelus ifoelix tentauit adeptum ē.
Nam uigilante leui dederat pater ista ministro:
Quæ ferret mandata seni: cui traddita dudum
Cura noui partus fuerat: teneræq; parentis.
Subtrahe uenturo puerum: matremq; periclo:
Et pete niligenas: cladem: et sæuissima iussa
Rex parat infanti: sparso iam rura natabunt
Sanguine: de matrum sinibus sua pignora miles
Auferet: allidens teneras ad marmora frontes:
Atq; in frusta secans paruos crudeliter artus
Sparget: et ingenti resonabunt omnia lectu.
Territus hoc monitu senior uicina petiuit
Regna phari: et libycis contermina syrtibus arua:
Hermopolimq; domum totam perduxit in urbem:
Mox theben quondam portis celeberrima centum
Moenia pensilibus tectis: templisq; deorum
Claruit. imperium quom rex busiris habebat.
Dehinc memphitis agros: feriunt ubi sidera celsae
Pyramides: opus aeterna memorabile fama.
Hic tandem hospitio patrii susceptus amici
Artifices uersare manus: uictumq; labore
Rimari: et durae studuit succurrere sorti.
Vtq; erat ingenio praestans: usuq; peritus
Assiduo: et quoniam rebus solertia maior

Semper adeſt miſeris:animumq; exercet egeſtas:
Virtutis non pauca ſuæ mouumenta reliquit.
Ipſe miron laudaſſet opus:laudaſſet et ipſe
Praxiteles:nec phidiaco ceſſiſſet honori.
Seu ferrum:ſeu mallet ebur:ſeu ſculpere cedrum
Promptus erat:tabulis omnes inſcripſit ahenis
Arſacidas:parthoſq; duces:et gentis achiuæ.
Cecropidas:et qui regni tenuere latini
Littore murranos:poſt quos troiana propago
Syluius albana ſtabat cum prole:ſedenſq;
Auguſtus cum patre alto ſublimis in auro.
Et ptolemæorum ſeriē:nilumq; per agros
Aethiopum curuis uoluentem flumina ripis
Finxit:et excelſam nocturna lampade turrim
Aequore lucentem phario:ſparſaſq; regentem
Tempeſtate rates:et feſſos turbine nautas.
Hoc fabri ſenioris opus:nec uile recepit
Hoc opere ex tanto precium:paruamue peculi
Congeriem:hiis ſtudiis uitam:exiliumq; trahebat
Lætius:et magno uictum quærebat alumno.
Tum romæ parebat ager memphiticus:olim
Diuitis aegypti ſceptrum ptolemaea propago
Geſſerat:at regni princeps:ac ſeminis auctor
Vnus alexandri comitum fuit:ipſe potentem
Perdomuit libyam:circūq; iacentia regna

Cyrenes:arabumq; procul læta arua subegit.
Mox tātas philadelphus opes patre digna propago
Suscepit sophiæ specimen:clarusq; mineruæ
Cultor:et imperium tenuit cum fratre ceranno.
Stirps extrema domus tantæ dionysius æuo:
Et uirtute minor:nec nomine dignus auorum:
Omne suae gentis decus obscurauit:et uno
In scelere extincta est longaeuae gloria laudis.
Hic fuit extinctor magni:qui caesaris arma
Fortuneq; graues fluctus pro ciuibus:et pro
Libertate tulit patria:cui numina:si non
Et coelos fortuna regit:post fata dedisse
Attria crediderim stigiis minus aspera campis.
Tunc erat hermopoli foliis:pomoq; salubri
Vtilis aegrotis arbor:quae uirgine uisa
Pignore cum paruo summum flexisse cacumen
Fertur:et occulti numen sensisse tonantis.
Hæc erat a medis arbor translata colonis
Perpetuo frondens et medica mala ferebat.
Parthenices primo ingressu:simulachra per omnē
Legimus ægyptum subita cecidisse ruina:
Et collisa solo:iacuit resupinus ānubis:
Cornibus auratis solio ruit isis ab alto.
Occidit extemplo luctu quaesitus osiris.
Sicut cum trepidi per coeca silentia fures

Noctis eunt taciti: uigilantq; ad furta: repente
Si densas abigat lux in prouisa tenebras:
Difugiunt: lucemq; timent: ceduntq; diei.
Attoniti uates illis responsa diebus
Nulla dabant: stabatq; oculos immotus aruspex.
Sparsa sacerdotes timido legere deorum
Frusta ministerio: coepit tunc perdere uires
Coeca superstitio: ueriq; exurgere patris
Cultus: et occulto superum latrea fauore.
Quo studio natũ: qua sollicitudine mater
Sancta quibus curis: et qua curauerit arte
Non si mille mihi boreas inflauerit ora:
Milleq; ueloces surgant in carmina linguae:
Expresisse satis liceat: tollebat in ulnas
Et figens oculis oculos praecordia flammis
Dulcibus urebat: teneros amplexibus artus
Stringebat lachrymans: roseae dabat oscula frõti:
Vbereq; exerto dulcem inuitabat ad escam:
Expertem sermonis adhuc: nec uerba ualentem
Soluere progeniem: summoq; ardebat amore.
Qnom primum dulces infans proferre loquelas
Coepit: et alternis uestigia figere plantis:
Mater ei tunicas habiles ordita: nouumq;
Vestis opus: niueo puerum uelauit amictu:
Suspiciensq; polos inquit: date numina uesti

Incrementa meæ: pueri cum corpore semper
Crescat: et ad sanctos ultro se accomodet artus.
Non gladium: tineaue ferat: non trita senectæ
Cædat: et hæc nostri durent monumenta laboris:
Sic ait. et tenui gaudentem cyclade natum
Specabat defixa oculos: dextraq; regebat
Ambiguos gressus. in pignore prouida semper
Sollicitæ mens matris erat: pia ueluere uerba
Et superum laudare patrem studiosa monebat:
Atq; manu uictum quærens: sub paupere tecto
Assiduum tractabat opus: non mobilis illi
Frons erat: aut subito pectus mutabile motu.
Grata sed illius mentem: uultumq; decoro
Pondere firmabat grauitas: non mœsta nec atrum
Torua supercilium: nec aperto effusa cachino:
Sed clara et miti facies condita lepore:
Non ridens: non tristis erat: sed mixtus utroq;
Vultus: humiq; oculos semper conuersa nitentes:
Offuscare decus: uiuamq; abscondere formam
Cura fuit: semper uulgus: manifestaq; semper
Compita: concressus hominum uitauit et ora.
Gaudia natus erat: natus solatia: natus
Curarum lenimen erat: matri ista uoluptas
Sola fuit: terram membris habitabat olympum
Mente: nec a studiis potuisset talibus unquam

Diuelli: pietâs imis immersa medullis
Hæserat: et firmas uirtus incocta sub alto
Pectore radices pulsa undiq; sorde per omnes
Spargebat late synceri corporis artus.
His superaddiderat diuinæ semina lucis:
Coelestiq; pater totam lustrauerat igne.
Non illam terrenus amor: non ulla caduci
Cura boni: non spes uitæ: non tristis imago
Horriferæ mortis: nec honor: nec fama mouebat.
Hic fuit a prima seruatus origine semper
Viuendi modus ad gelidi nigra usq; sepulchri
Limina: sicut. n. assiduis quæ uapulat undis
Dura silex immota manet: nec murmura ponti:
Nec metuit uentos tempestatesq; sonoras:
Quoq; magis premitur: tanto fit leuior æstu:
Sic inconcussum firmato robore pectus
Fortunæ quascunq; minas: quoscunq; labores:
Erũnasq; tulit: patiens terit omnia uirtus.
Aegyptus pluuiam nescit: sed lata quotannis
Cum premit æquorei sol humida brachia cancri
Arua rigat nilus: uerum his fœcundior annis
Exiit: et campos melioribus imbuit undis:
Largius et segetes illis: et poma diebus
Protulit omnis ager: presentia numina tellus
Sensit: et illius radiis fœlicibus æther

Intima maiori compleuit uiſcera partu.
Iam ferus herodes fato ſublatus:ad undam
Raptus erat ſtygiam æterna cruciandus erinne:
Et poſt prima fugæ iam ſeptima uenerat æſtas
Tempora:iamq; pedes puer exercebat:et ora
Rectius:et formæ dulci florebat honore:
Quom diuis iterum galilea monentibus arua
Ocyus ægypti laribus petiere relictis:
Nec bethelem tetigere domos:nec rura ſionis:
Archeleos nam tunc ſolymia regnabat in ora
Natorum primi herodis ſæuiſſimus:illo
Poſt luſtrum expulſo dulci cum pignore mater
Longæuuſq; ſenex ad primi maxima ueris
Orgia:quom typico faciunt ſolemniter agno
Conuenere.puer ſubitæ ſeſe abdidit umbra
Nubis:ab aſpectu matris ſublatus:in alta
Templa ſacerdotes inter:legiſq; magiſtros
Mirantem uario tenuit problemate turbam.
Tres illum gemebunda dies:tres anxia noctes
Agnatos notoſq; inter per rura:per urbem
Cum tremulo conſorte parens queſiuit:et auras
Quæſtibus impleuit:lachrymiſq; tepentibus ora:
Sæpius hæc iterans:magni mi nate tonantis
Progenies:ſi terram habitas:te oſtende parenti:
An potes ardorem hunc afflictae ſpernere mentis?

Si cœlos: æterna patris si regna petisti:
Me quoq; depositis in sidera collige membris
Vel uiuam me tolle precor: quo ueneris: æquum ē
Me quoq; nate sequi: tuus ē ex sanguine sanguis:
Ex membris tua membra meis: ex corpore corpus:
Quod totiens alimenta dedit tibi lactea pectus
Ferre potes tantis curarum molibus angi?
Tertia lux aderat: quom se quærentibus ultro
Obtulit: et media sese monstrauit in aede.
Tūc illum formosa parens amplexa quid inquit
Nate tot in lachrymas tanta in suspiria mittis
Me miseram? tristemq; uirum? tum lumina tollens
In matrem genitus dulces se misit in ulnas.
Et post ter senas hyemes: quom sydera capri
Linqueret hydrophoro iuueni uicinus apollo
Cœligenam sobolem placido sermone precata est.
Tethyos ut latices dulci mutaret biaccho:
Albaq; purpureos assummeret unda colores:
Ornaretq; nouo conuiuia sancta liquore.
Tum primum ueteri deus innotescere mundo
Coepit: et antiqui nebulas excludere secli:
Propterea stygio feruens iudaea furore
Terribiles illi poenas: commentaq; fraudis
Struxit inauditae: sub iniquo iudice tandem
Damnatum fixere cruci: quem pallida mater

Contemplata diu ſtetit: et ſuſpiria ducens
Cum uellet clamare ſonus non affuit ori.
Ploranti lachryme deerant: cum tangere corpus
Tentat: et ad triſtes extendere brachia plantas:
Phydiacæ ſimilis ſtatuæ ſine ſenſibus hæſit.
Corda ſopor gelidus clauſit: caua lumina nubes
Texit: et ammiſſo ceciderunt robore membra.
Aſt ubi colapſam famulæ: comiteſq; leuarunt.
Atq; fatigatos ſenſim uigor imbuit artus:
Conuerſo ad natum tales dedit ore querelas.
O decus: o placidum diuinæ frontis honorem:
O faciem: o mitis clementia lumina uultus:
O ſine fraude manus: o neſcia criminis ora:
Ora meo totiens gremio inclinata: meaq;
Contrectata manu totiens: primiſq; ſub annis
Hoc miſero nutrita ſinu: geſtata lacertis
Membra meis totiens: ſummoq; ex aethere miris
Lapſa modis: quæ me facitis ſine coniuge matrem.
Non ego uos: et ſi ſimeon crudelia fata
Precinuit: tanto credebam nata dolori:
Nec paritura mihi tantum mœroris: et auſus
Eſt quiſq̃ ſcelus hoc ingens? non horruit ergo
Mens humana nefas tantum? quid criminis in te
Nate: quid et tante potuit quis fingere culpæ?
Tanta ne læthеos manes audacia mouit?

Tanta ne terrigenas homines dementia pressit?
Hoc liuoris opus. tantas amor improbus auri
Parturit insidias: hæc sunt dulcissima proles
Quæ te: meq; necant: sceleri scelus arma ministrat:
Iustitiæq; ratis duplici perit obruta uento.
Flete uiri: sanctæq; nurus: nulla audiit ætas
Par facinus: perit humana sub imagine mundi
Conditor: ipse cauum cœli: qui sustinet axem.
Terra quid auctorum sceleris uestigia portas?
Auctorem cognosce tuum: date signa doloris
Sidera: damnatus iuuenis sub iudice falso.
Adiutore carens: inter furibunda relictus
Agmina: solus: inops: plantas: caput: ora: manusq;
Saucius: et duro traiectus pectora ferro.
Vnica desertæ soboles: spes unica matri
Heu moritur: uirtuti honor hic : hæc premia dant
Moribus innocuis? prohibe tua lumina titan
Abde caput nebulis: aer precor indue noctem:
Omnia: quæ cœli gremio capiuntur: et ipsi
Si deus hic uobis: mariam miserescite cœli:
Et plorate mei mecum crudelia nati
Funera: lugubrem domini cognoscite casum.
Veh populo: patribusq; tuis sanctissima quondam
Nunc scelerum sentina sion: tua crimina quantis
Te implicuere malis: unum quot funera funus

Parturiet: lux una omnes pessundedit annos.
Nate dei: qui fers humana piacula solus
Me affligi simul: atq; tuos sentire dolores
Cogit amor: natura iubet: mihi ferrea plantas
Spicula: mortiferæ penetrant mea pectora sentes:
Cordaq; dilaniant: miseros uix sustinet artus
Spiritus: atq; utinam tecum mihi nate liceret
Afflictos finire dies: et cædere uita.
Omnia te nobis melius presente ferebam:
Sed postq̄ te liuor ædax: et auara cupido
Oppressere: nihil superest nisi triste et amarū.
Nulla meis sine te solatia: nulla uoluptas
Rebus erit: tecum pereunt mea gaudia: tecum
Omne meum solamen obit: suspiria tantum:
Singultusq; mihi sine te: et lamenta supersunt.
Ah q̄ dulce foret matri: si uiribus usus
Nate tuis porpriæ fugeres dispendia uitæ.
At postq̄ pietas: et inenarrabilis ardor
Tanta pati: tantoq; premi te pondere cogunt:
Esto mei saltem memor: et miserere tuorum:
Quos moriens inter tam sæuos deseris hostes.
Postq; tuos matrem reditus mi nate reuise:
Et ne adeo magni teneat te cura parentis
Vt tibi desertæ subeant obliuia matris
Aduentus sperare tuos concede parenti:

Atq; tuos iterum uultus: atq; ora tueri.
Hæc mihi spes lenimen erit: curasq; leuabit
Ista fides: oro ne post tua funera linquas
Suspensam me nate diu: sed te ocyus ipsum
Redde tuis: hoc materno da munus amori.
Spes est longa dolor: promissaq; munera amanti
Expectare diu labor est: et pódus iniquum.
Hactenus et si me casus timor iste futuri
Ambiguam premeret: tua q; tamen ora licebat
Cernere me uitæ nunq̄ tedebat: et omnem
Tollebat tua sola salus mihi cognita curam.
Vita mihi semper post hac inuisa futura est.
Nulla dies lachrymis unq̄: gemituq; carebit:
Et uiuam moriens: erit et uita ipsa sepulchrum.
Sola domo incerta lucem pertesa latebo:
Propterea prohibe istius me nate teneri
Exilio uitæ: finemq; impone dolori:
Atq; dies præcide meos: neu desere matrem
Hostiles inter turbas: plebemq; cruentam.
Ad nostros ubi uictor auos sub nocte latentes
Veneris: oro meum iubeas saluere nepotem:
Illum ad me duc nate precor: tecumq; resurgat.
Interea ipsa tuos comites solabor: et istos
Ne nimium casus timeant studiosa rogabo:
Talibus ægra parens ad natum uocibus usa est.

Hæc lamenta ſolum mouere tremoribus alpes
Expreſſere metum: colliſaq; ſaxa per auras
Terrifico ſtrepuere ſono: titania lampas
Occidit extemplo: medioq; expalluit axe:
Aſtra ſimul ſolemq; dies ammiſit: olympum
Aequora tellurem ſubita nox abſtulit umbra.
Ipſa repentinos rerum natura tumultus
Admirata caput circumuertebat: et orbem
Perluſtrans: tantorum operum diſcernere cauſas
Non ualuit: ſacroſq; leuans in ſidera uultus:
Numina mutato dixit mea regna laceſſunt
Ordine: grande aliquid tantis elementa fatentur
Motibus: aut ſuperos iterum diſcordia uexat:
Aut opus immenſum cœlo deus euocat: ingens
Inſolitumq; aliquid certe hæc portenta loquūtur.
Signa dedit tellus: ūt bene uertat: et aſtra.
Hæc ait: attonitæ coeca calligine gentes
Merſa ſub æternam timuerunt ſecula noctem
Fletibus his aderat iuuenis: qui ſponte relicta
Coniuge dilecto uoluit comes ire magiſtro:
Hunc igitur cum iam traheret ſuſpiria chriſtus
Vltima: et urgeret ſupremus anhelitus ora:
Singultire uidens fleuit: paulumq; leuatis
Luminibus: comitum dixit chariſſime ſalue:
Quem neq; blanditiis potuit mollire uoluptas:

Non terrere minæ:non inclinare labores.
Nunc habeo grates:referamq; fideliter olim:
Quod mea prætuleris uiridi consortia uitæ
Solus:et in casu comes es mihi solus acerbo.
Morte premor.dare postremis mandata loquelis
Pauca sinor:fuit hæc:licuit dum uiuere:nobis
Sed post hac tibi mater erit:tibi namq; relinquo
Et curam et nomen nati.seruabis amorem
In matrem sobrine meum:possessor et hæres
Ipse meæ pietatis eris:per saucia testor
Brachia:per plantas:capitisq; asperrima serta
Huic miseræ fer opem uiduae.mox fronte parūper
In mariam uersa: tua sint haec pignora dixit
Hic mulier tibi natus erit:solabitur aegram
Atq; operam rebus dabit officiosus agendis.
Viue:nec aduersos inter te desere casus.
Nec fugias mala nec quaeras:uenientia ferto.
Sic fatus posuit faciem:de fronte loquentis
Pallida confusus lachrymis cruor ibat in ora.
Talibus admonuit matrem sine nomine matris
Ne materna pium laniaret uiscera nomen.
Suscepit iuuenis grate:matremq; amitamq;:
Et satis officio fecit nati:atq; nepotis:
Donec perfidiae crescens audatia passim
Castra dei genus electum peregrina coegit

Littora: et ignoti noua regna inuisere mundi.
Tunc omnes patriam: et solymos liquere penates
Morte: uel exilio pulsi. robusta diserti
Tum stephani pietas inter uolitantia saxa
Enituit: templi praeceps iacobus ab alto
Culmine deiectus fractis ad marmora membris
Testis: et exemplum fidei immortale reluxit.
Post longos tandem gemitus: post funera natum
Prima resurgentem uidit: nam cōscius ipse
Materni mœroris: auos ubi traxit ab orco:
Mane sub auroram ingenti cum luce parentis
Tecta subingrediens: quid tot singultibus inquit
Chara parens: quid te fletu consumis acerbo?
En tua progenies adsum: mecumq; nepotis
Vmbra tui: cognosce manus: ueteremq; figuram
Oris: et ista tuis mea membra simillima membris.
Cur tantos nostro sparsisti in funere planctus?
Ipse tuas grauius uoces: animiq; dolorem
Quā tormenta tuli: sed iam aspera cuncta peregi:
Nil superest mortale in me: nil triste relictum.
Vicimus infernos gentemq; subegimus atram.
Pone metus: curasq; parens: hilariq; beatum
Fronte diem celebra: paruo post tempore mecū
Immortalis eris: sceptrumq; tenebis olympi:
Sic fatus subito tenues discessit in auras.

Hoc uisu rediere animi: uiresq; resumpsit
Parthenice ammissas: per eburnea mēbra cucurrit
Purpureus color: et formæ reuocauit honorem.
Sicut cum rapido noua gramina perculit æstu
Phoebus: et egregium calor abstulit oris honorem
Si nouus humenti labatur ab aere nimbus
Et scatebris riget omne solum uetus intrat ī herbas
Robur: et agrorum redit instaurata uenustas:
Narcisci caput extollunt: peneia ridet
Laurus: et exultant hilares per rura napeæ.
Ipsa aderat quom nube deus circundatus alba
Iuit in ætheriam sociis mirantibus arcem:
Et quom flammiferæ uenit sub imagine linguæ
Spiritus: ingenti resonans per tecta fragore.
Tum noua paciferæ fidei mandata ferentes
Discipuli solymis orbem inuasere relictis.
Tēpore namq; illo uires atq; arma quiritum
Humanum uicere genus: sed inermia christi
Castra deos: ueteres ausus imitata gigantum.
In uidua deserta domo rerum indiga uirgo
Coniuge defuncto: natoq; in regna recepto
Ducebat tristi uitam mœ ore iacentem.
Iam charas olim comites martham atq; sororem.
Eurus ad occiduum tulerat sine remige littus.
Propterea ammisi quærens solatia nati

Paladiæ collem dederant cui nomina ſiluae
Et loca: quae curare magis quondam ille ſolebat
Aſſidue tanq̃ prolem uiſura petebat.
Impatiens amor eſt: maioraq; uiribus audet:
Seq; reperturum credit quæ ardentius optat.
Inter cæſareas arces: tirioſq; colonos:
Et uada iordanis frontem carmelus in auras
Tollit: et aſſiduos latices in uertice ſummo
Parturiens ſyluas ſalientibus irrigat undis:
Atq; ſupercilio ſenſim demiſſus ab alto
Vltima carpathium ueſtigia mittit in æquor:
Abluiturq; fretis paphie quibus inſula diues
Cingitur: et pharios uidet alto a culmine fluctus:
Mons patrum pietate ſacer: lateq; priorum
Inclytus hoſpitio uatum: nam dicitur illinc
Diſcipulo ambuſtam iaciens ex aere ueſtem
Heliaſ ardenti cœlum petiiſſe uolatu.
Illinc perpetuis: ceu miſſi e fontibus amnes
Relligio: et ſacri fluxit reuerentia cultus.
Quicqd habent alii montes pietatis ab iſto
Ducitur. hac una plures e uite racemi
Diffuſi late terras: atq; æquora complent.
Hinc cartuſiacis æterna ſilentia clauſtris:
Hinc uarias benedictus oues collegit: ab iſto
Canabe nodoſa tunicas arcere fluentes

Lignipedes didicere uiri: quiq; arua colebant
Inuia: et assiduo terras ardore calentes:
Et quos cyriacus de littore uexit ibero
Hinc orti: sanctũ et summo genus æthere dignũ:
Hinc nostri uenere patres: habitacula montis
Culmen adhuc seruat toto apparentia ponto
Quæ nostri posuere ataui modo possidet hostis
Barbarus: expulsæ solem petiere cadentem
Arctoasq; domos: et gentis regna latinae
Reliquiæ antiqui generis: natumq; propago:
Quæ ferrugineos humeris circundat amictus
Veste sub albenti: nec sumit ab arte colorem.
Huc igitur si quando quies: uacuumq; negoci
Tempus erat: ueniens curas lenibat: et ipsa
Maiestate loci large oblectata redibat.
Propterea montana uiri spellea colentes
Audito illius fato sublime sacellum
Apricis posuere iugis primi: atq; quotannis
Sacra instaurantes hymnos: et tura ferebant.
Namq; ipsi sese: mox ut uulgata salutis
Fama fuit: christi magnis iunxere ministris
Fautores operis sancti: sociosq; laborum.
Propterea istorum longos seruata per ãnos
Posteritas iungit mariae cum nomine montis
Nomina carmeli: niueoq; insignis amictu

Perpetuum ſeruat priſcae pietatis honorem.
Hos quoq; uirginei penes eſt reuerentia cultus
Precipua ſeruata fide: uelut herculis olim
Sacra poticigenae cuſtodiuere nepotes.
Hoc deus: hoc magnae petri qui praeſidet aulae
Paſtor: et aeternis orbem moderatur habenis
Saepius accitis patribus ſacroq; ſenatu
Sanxit: et aera notis ſignata bifrontibus extant.
Paſtor in antiochi celebres ignatius agros
Venerat: et ſacros petri ſortitus honores
Sancta per aſſyrios paſcebat ouilia campos:
Iſte ſuper mira naſcentis origine chriſti:
Et teneri ſtudiis aeui: uitaeq; prioris
Moribus ad matrem dedit: accepitq; tabellas:
His adeo incaluit patriae coeleſtis amore:
Obuius ut fatis ultro progreſſus in ipſos
Se tulerit traiani enſes: et in ora leonum.
Quin et defuncti ſcrutatus corda ſatelles
Auratis inſcripta notis inuenit Ieſu
Nomina: ſic grauibus dictis: ſuaſuq; potenti
Intima diſcipuli penetrârat pectora uirgo.
Ac ſi quis partho miſſurus ſpicula cornu
Cuſpidis ærate trahat: impellatq; ſagittam.
Iamq; propinquabant cani: rugaeq; uenuſtam
Criſpabant faciem: formæq; inimica ſenectus

Venerat:at pulchros ætas ne frangeret artus:
Lumina ne longo iam calligantia fletu
Induerent tenebras:fierentq; obnoxia nocti.
Dicitur aeternum matris pro funere natus
Talibus alloquiis interpellaſſe parentem.
Magne pater qui me terrae ne regna perirent
Corpus et humanos iuſſiſti aſſumere uultus
Aſpicis annoſo genitrix ut frigeat aeuo:
Deformiſq; ſitu ſenii tabeſcat:et annis
Curuetur grauibus:ſpacium uitale peregit:
Iam ſatis erũnas:inopiſq; incomoda uitæ
Pertulit:aſſiduo ſatis eſt attrita labore:
Matris et eximie ratio uirtutis habenda eſt.
Da ſceptrum coeleſte meae:promiſſaq; matri
Regna pater:longaeq; diem ſuccedere nocti
Iã uideat:mutetq; ſuos in gaudia luctus.
Et quia nec uitae labem nec originis ullam
Nouit:et antiquum retinet ſincera pudorem:
Maieſtate tua dignum non arbitror iſtud
Tam ſanctum tellure pati putreſcere corpus.
Sic ait:at placido poſtq̃ pater annuit ore:
In diuerſa leues praemiſit regna miniſtros:
Qui comites olim uitae mortalis in unum
Colligerent:matriſq; illos ad limina ferrent
Obſequium dominae:tumuloq; extrema daturos

Officia: et celebri ducturos funera ritu.
Ipse ferens textam phoebi de flumine uestem:
Claraq; bissenis matri diadæmata flammis
Nazareth ex alto petiit non solus olympo:
Nam regem comitata suum cœlestia passim
Agmina solennes fecere per aera pompas:
Et festam duxere diem: ueterisq; nouæq;
Legis et ex omni uolitabant ordine turmae.
Ante alios dauid et murice clarus et auro
Argutam plectro citharam pulsabat eburno
Et ueteres ducebat auos: cupidusq; uidendi
Virgineos obitus celeri per inania lapsu
Ibat et aetherio mulcebat nubila cantu.
Ceu cum fata gemens cygnus uicina canoro
Gutture et extrema canit ad sua funera uoce.
Pone sequebantur uates: coma fusa per auras
Nabat: et in tenui uentus ludebat amictu.
Parthenice angosto recubabat fessa cubili
Et lachrymans requiem orabat: finemq; laborum.
Progenies igitur diuorum astante corona
Sedit: et ægrotam sic est affata parentem.
Alma parens mecum diuturna pericula quondam
Et sine me perpessa tribus mala plurima lustris
Credideras forsan citius me nostra daturum
Regna tibi: quia mater eras, humana uolebat

Hoc pietas: et amor preceps. lex altera cœlo est.
Nos etenim lento pœnas et præmia semper
Cogimus ire gradu: meritis ut præmia crescant:
Et uitare grauem nedum solertia possit
Verum et segnities pœnam: clementia summi
Tanta patris tali humanum genus arte gubernat.
Hæc mora longa fuit pietas et gratia maior:
Semper enim tibi creuit honor: tua gloria semper
Aucta magis: iam prima sibi loca uendicat inter
Spũum sanctos cœtus in uertice mundi.
Nam quo quisq; magis sortem patiẽter acerbam
Pertulerit uiuens: tanto sublimius ibit
Orbe alio: patriq; magis uicina tenebit
Tecta meo: fœlix igitur cui uicta uoluptas
Terga dedit: longi quem nõ fregere labores.
Humane spatium uitæ componere fas est
Hippodromo: celeres per quẽ rota feruida currus
Voluit: et assiduo concretus puluere sudor
Membra uirum tepido reddit deformia limo.
Ambigui rerum euentus: suspiria longo
Cum gemitu: lachrymis turgentia lumina: pallor
Plumbeus: exangui tristes formidine uultus
Cura uigil: labor ossa domans: dolor anxius omnẽ
Sollicitant hominum uitam: terraq; mariq;
Obiiciunt sese passim: prudentia frenis

Talibus humanos ausus diuina cohercet:
Tranquillamq; negat pacem mortalibus ægris.
Eneruare solent securas ocia mentes:
Et uitiis umbrare animas: ut puluis aquoso
Imbre coit: leuibusq; rapi iam nescit ab euris:
Sic aduersa premit sensus fortuna rebelles:
Et cogit parere deo: morbosq; labentes
Pellit: et ardentes in pectore mitigat æstus.
Vt sale consperso longos seruantur in usus
Viscera: nec lædi sanie nec tempore possunt:
Sic duris animi rebus firmantur: et omnem
Abiiciunt pestis causam: fors aspera tutum
Præbet iter: uia sidereas hæc ducit in arces.
Hac rate feruentes pelagi superenatat undas
Qui petit æterni portus et littora regni.
Vidisti qui me casus uoluere meosq;?
Communi exilio pulsi uariisq; per orbem
Suppliciis acti sorte exercentur iniqua.
Et nunc extremis gallorum finibus: exul
Martha sororq; latent: quas implacata malignis
Gens odiis uento exposuit pelagoq; minaci.
Ipse dedi faciles cursus euroq; secundo
Per rhodon: et cretæ fines: et neriton altam:
Scylleumq; fretum tyrrhena per æquora uectas
Littore longinquo exposui: qua gallicus altum:

Illabens rhodanus: cirneas diuidit undas.
Hactenus hæc. iam tempus adest: ut inertia uitae
Pondera deiiciens cœlum: supremaq; mundi
Regna petas: et promisso potiaris olympo.
Haec genitus. laeto genitrix haec reddidit ore.
Nate diu expectate mihi multisq; uocate
Suppliciis tandem exilio finem: atq; labori
Pone meo: cur tantum oro mea gaudia differs?
Sed tamen ante tuos isto q̃ e corpore migrem
Da uideam fratres: stygiosq; hinc eiice manes:
Ne mihi tartarei uultus: tristesue figurae
Horrorem incutiant mortis gelidumq; timorem.
Nec dum finierat: quom iam duodena per auras
Laeta cohors aderat: cilicum reuocatus ab oris
Hic erat: a graecis alius trans pelion atq;
Tethios euboicae fluctus minoiaq; arua
Et mare carpathium: sitientibus alter ab indis:
Alter ab aethiopum siccis translatus harenis
Transq; domos arabum: rubri trans littora ponti.
Ille per europae populos a gente latina
Transierat ueniens siculos: pelopisq; penates
Phœbeamq; rhodum: sparsasq; per aequora terras.
Mox animos erebi quot erant per tecta: per auras
In cœcum deus ire chaos mandauit: et altis
Immergi tenebris: atq; intra tartara claudi.

Tum niueam mentem domibus diſſoluit opacis:
Et ſuper iniecit tulerat quæ dona parenti:
At gelidum tepido iacuit ſine ſanguine corpus.
Splenduit ætherio mens immortalis amictu:
Cui ſuperum mirata cohors arridet: et altis
Gaudia ſintillant animis: dominamq; ſalutant.
Inſonuere poli: longeq; auditus ab alto
Concentus: mixtumq; melos: pars ocyus acta
Clarius et cantu late reſonabat acuto:
Tarda ibat grauiore ſono: qui ſidera uoluunt
Nunc gelidum uerſus boream pigrumq; bootem
Nunc auſtros contra coeliq; latentis ad axem
Curſibus aſſiduis orbes: qui lucida paruo
Circuitu uerſant in ſummis orbibus aſtra:
Hi quoq; concordi uocum diſcrimine carmen
Immortale dabant: tellus mare riſit et aer.
Ipſa ſinu matrem proles complexa per altos
Aeris aſcendit tractus: iuxtaq; paternum
Ad leuam ſolium ſublimi in ſede locauit.
Interea miſſi ſtrato impoſuere feretro
Solliciti exanimum corpus gremioq; dederunt
Vallis: ubi magnum mundi: et generale futurum ē
Iudicium: et tali ſignarunt carmine marmor.
Parthenicæ diuum dominæ: matriq; tonantis.
Terga feræ titan nemeae extrema tenebat

Fulgentem cratera inter: claramq; coronam.
Verum illud nati imperio post tempore paruo
Ablutum iordanis aquis terraeq; resecto
Pondere: et ardenti uestitum luce nihilq;
Iam mortale tenens celeres in sidera diui
Tollentes iterum menti imposuere beatae.
Ipsa tenens sceptrum et nitido diademate fulgens
Cincta caput: terras amat: atq; uocata fauorem
Impluit: et coeli lucentibus imperat astris.

FINIS.

Bononiæ æditum. iii. id. Feb. M. cccc. lxxxi.

Fratris Baptistae Mantuani Carmelitae
ad Beatam uirginem Votum.

a D tua confugio supplex altaria uirgo
Et fero nocturnas in tua tẽpla preces.
Tu nostros etenim potis es depellere morbos:
Aegraq; de tepido membra leuare thoro.
Te deus et terrae fecit: cœliq; potentem:
Et tibi cocytus cũ phlegethonte subest.

Signa tenes regni: fuluum caput induit aurum:
Virgineam decorat regia uirga manum.
Albicat intactum niueo uelamine corpus:
Et tenuem pingunt aurea mala togam.
Aurea non sterilem demonstrant mala puellam:
Indicium candor uirginitatis habet.
Haec duo significant: q̄uis natura repugnet.
Quod paris illesa uirginitate deum.
Lucida bisseno tibi frons innectitur astro:
Atq; sedes alto glorificata throno.
Sole micant humeri fugientibus undiq; flammis:
Et niueos uestit candida luna pedes.
Maxima spūum legio tibi seruit: et ultro
Cœlestes uolitant ad tua iussa chori.
Tu nostros igitur potis es depellere morbos:
Aegraq; de tepido membra leuare thoro.
Cerne meos ergo gemitus: miserere dolorum:
Non licet afflictas dissimulare preces.
Luce gemens iaceo resonant suspiria nocte:
Totaq; continuus tempora langor habet.
Arrida conuellit feruens praecordia febris:
Et phlegethonteo me coquit igne focus.
Rhenibus aethna subest: boreas incendia flatu
Suscitat; immensus deuorat ossa calor.
Aret et exusto tabescit lingua palato:

Siccaq; compressis faucibus ora tacent.
Fessus hiat pulmo: tenuem uix attrahit auram:
Raucaq; languenti guttura uoce sonant.
Flagrat dira sitis: quam non extingueret hebrus
Cum gelido hybernas colligit amne niues.
Soluitur in cineres exhausto sanguine corpus:
Et parat arsuro tabida membra rogo.
Aeger solus inops aliena ignotus in urbe
Conqueror et mecum tristia fata gemo.
Auxilium medicina negat: natura dolori
Caedit: et ammisso robore uicta iacet.
Non me philliridae possunt non phasidos herbae
Soluere: non coi prouida cura senis.
Non mihi circeum carmen non paeonis artes
Non pariet delos: non epidaurus opem.
Qualis in aequoreo puppis quassata tumultu
Cum bibit admissum scissa carina fretum.
Talis ego immensa morbi sub mole sepultus
Non procul extremum suspicor esse diem.
In scopulum fracta si quis rate pulsus ab undis
Expectet nautae praetereuntis opem.
Vidit ubi lato nullam prodire salutem
Aequore: sopit iners tristia corda gelu.
Sic mihi qui non sum medica sanabilis arte
Opprimit exanguis pectora mœsta pauor.

Ad ſuperos clamo ſupplex et numina planctu
Sollicito diuos in mea uota uoco.
Sed te præcipue diuorum maxima uirgo
Mitis in humanum quæ genus eſſe ſoles.
In nos magna tui ſunt experimenta fauoris:
Et pietas omni iam tua nota loco eſt.
Erue me tantis igitur regina periclis:
Et laceræ ſparſas collige nauis opes.
Mox ut liber ero lauretia templa reuiſam:
Et tibi de noſtro carmine munus erit.
Carmine perſoluam grates: et carmine laudes:
Carmine diuinum teſtificabor opus.
Hæ mihi diuitiæ q̄uis mihi paupere uena
Caſtalio tenuis riuus ab amne fluat.
Ter tibi lucentes ſacrum ponetur ad aras
Iunctaq; cum dulci miſtyca liba mero.
Et tua progenies duplici ſub imagine ſacrum
Fiet: et hæc noſtræ cauſa ſalutis erit.

FINIS.

Bononiæ Caſtigatiſſime impreſſum: Cura Cæſaris de Nappis. Impenſa Benedicti hectoris librarii. Opera uero Platonis dilligentiſſimi impreſſoris Bononienſium. Anno gratiæ M.cccc.Lxxxviii.xvi.kL.nouenbres.

